

ဖိုးကွယ်ထားသည့်

အတိဒုက္ခ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန် လူနည်းစုများ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတကာဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု ကော်မရှင်

ဖုံးကွယ်ထားသည်

အတိဒုက္ခ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန် လူနည်းစုများ

(ရေချယ် ဖလဲမင်း) Rachel Fleming မှ သုတေသနပြု၍ အစီရင်ခံပါသည်

၂၀၁၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတကာဘာသာရေးလွတ်လပ်မှု ကော်မရှင်
ဤအစီရင်ခံစာကို မြန်မာဘာသာဖြင့်
www.uscirf.gov တွင်ရနိုင်ပါသည်။

USCIRF ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်များ

(သောမတ်စ် ဂျေ ရီးစ်၊ အက်စ်ဂျေ) Thomas J. Reese, S.J.

ဥက္ကဋ္ဌ

(ဒယ်နီရယ် မတ်ခ်) Daniel Mark

(ဂျိမ်းစ်ဂျေ ဇော့ဂ်ဘီ) James J. Zogby

ဒု-ဥက္ကဋ္ဌများ

(ခရစ်စတီးနား အာရီယားဂါဒ ဒဘူးချိုဇ်) Kristina Arriaga de Bucholz

(စန်ဒရာ ဂျောလီ) Sandra Jolley

(ကလစ်ဖို့ဒ် ဒီ မေ) Clifford D. May

(ဂျွန် ရပ်စ်ကေး) John Ruskay

(ဂျက်ကီ ဝုလ်ကော့တ်) Jackie Wolcott

သံအမတ်ကြီး (ဒေးဗစ် အန် စပယ်စတိုင်း) David N. Saperstein, ဂျာထူးအေ မဲပေးခွင့်မရှိသည့် အဖွဲ့ဝင်

USCIRF လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများ

(အယ်ရင် စင်ရှင်းစုခ်) Erin Singshinsuki *ခေတ္တအလုပ်အမှုဆောင်ညွှန်ကြားရေးမှူး*
(ဒွိုက် ဘရို) Dwight Bashiri *မူဝါဒနှင့် သုတေသနအတွက် တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး*
(အလစ်ဇောက် ကေ ကယ်စီ) Elizabeth K. Cassidy *မူဝါဒနှင့် သုတေသနအတွက် တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး*
(ဂျူးဒစ် အီး ဂိုးလွပ်) Judith E. Golubi *အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မီဒီယာဆက်ဆံရေး ညွှန်ကြားရေးမှူး*
(ပေါ့လ် လီဘင်) Paul Libeni *အလုပ်အမှုဆောင် စာရေးသူ*

(စဟာ ချောင်ဒရီ) Sahar Chaudhry *အဆင့်မြင့် မူဝါဒသုံးသပ်သူ*
(ကက်သရင်း ကော့စ်မန်) Catherine Cosmani *အဆင့်မြင့် မူဝါဒသုံးသပ်သူ*
(တစ်ဖနီ လင့်ချ်) Tiffany Lynch *အဆင့်မြင့် မူဝါဒသုံးသပ်သူ*
(တီနာ အယ်လ် မဖ်ဖိုးဒ်) Tina L. Mufford *အဆင့်မြင့် မူဝါဒသုံးသပ်သူ*
(ဂျိုမာနာ ခဒေါ) Jomana Qaddour *မူဝါဒသုံးသပ်သူ*

(ရိုင်း ဟစကင်းစ်) Roy Haskins *ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု မန်နေဂျာ*
(ထရဲဗစ် ဟော့န်) Travis Horne *အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် မီဒီယာဆက်ဆံရေး အထူးကျွမ်းကျင်သူ*
(အဲရစ်စ် စနီး) Eric Snee *ခရီးသွားနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု အထူးကျွမ်းကျင်သူ*

ဤအစီရင်ခံစာအတွက် အောက်ပါတို့မှ ထောက်ပံ့ပေးပါသည် -
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတကာ ဘာသာရေးလွတ်လပ်မှုကော်မရှင် USCIRF
သည် သီးခြားရပ်တည်လျက်ရှိပြီး အတိုက်အခံပါတီနှင့် အစိုးရပါတီတို့မှ
ထောက်ခံသော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်အစိုးရ ကော်မရှင်တစ်ရပ်
ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံခြားရှိ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု အခြေခံရပိုင်ခွင့်ကို စောင့်ကြပ်
ကြည့်ရှုသည့် ၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုင်ငံတကာ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်
အက်ဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း
လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုရာတွင်
USCIRF သည် နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းများကိုအသုံးပြုကာ သမ္မတ၊ နိုင်ငံခြားရေး
ဝန်ကြီးနှင့် ကွန်ဂရက်ထံ မူဝါဒအကြံပြုချက်များပေးပါသည်။ USCIRF ကော်မရှင်နာ
များကို သမ္မတနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီနှစ်ဖက်လုံးရှိ ကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်များမှ
ခန့်အပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏အလုပ်ကို အလုပ်အကိုင်ကျွမ်းကျင်ပြီး နိုင်ငံရေး
ဘက်မလိုက်သည့် ဝန်ထမ်းများက ပံ့ပိုးကူညီပါသည်။ နိုင်ငံတကာ လွတ်လပ်စွာ
ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၏ နိုင်ငံတကာ သံအမတ်မှာ
ရာထူးအရမဲပေးခွင့်မရှိသည့် ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း USCIRF
သည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ သီးခြားရပ်တည်နေပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာကို သုတေသနပြု၍ရေးသားသူ -
(ရေချယ် ဖလဲမင်း) Rachel Fleming သည် တစ်သီးပုဂ္ဂလရပ်တည်နေသော
လူ့အခွင့်အရေးသုတေသီတစ်ဦးနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။
ယခင်က နိုင်ငံတကာလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့အစည်း ယူကေတွင် လုပ်ကိုင်
ခဲ့ပြီးနောက် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်
ကိုးကွယ်မှုကို အလေးထား၍ ဒေသခံမြန်မာ့လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့်
ရုတ်နှစ်ကြာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

မာတိကာ

USCIRF ၏ နိဒါန်း:	1
အခြေခံအချက်အလက်များ အကျဉ်းချုပ်	2
နောက်ခံသမိုင်း:	2
အဓိကတွေ့ရှိချက်များ:.....	3
သုတေသနနည်းစနစ်	4
နိုင်ငံရေးအခြေအနေများ:	5
ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန	5
ကချင်နှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေများ:.....	6
ချင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေများ:	7
နာဂနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေများ:.....	8
လွတ်လပ်ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများ	10
နိဂုံး:.....	23
စာရေးသူ၏အကြံပြုချက်များ:	24
မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသို့.....	24
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့.....	25
အဆုံးရှိမှတ်စုများ:	27

USCIRF ၏ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၉၈ ခုနှစ် နိုင်ငံတကာလွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအက်ဥပဒေ (Public Law [PL] 105-292) တွင် အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကို စနစ်တကျ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းအောင် ချိုးဖောက်သည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံကို "အထူးစိုးရိမ်ဖွယ်နိုင်ငံ" (CPC) အဖြစ်သတ်မှတ်ရန် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတကာလွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအဖွဲ့ (USCIRF) မှအမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနအား ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ်အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ ဤအကြံပြုချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ ၎င်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနှင့်လေးစားမှုတို့ကို အားပေးတိုက်တွန်းရန် ဤကော်မရှင်၏ ကြိုးပမ်းမှု အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာအမျိုးမျိုး၏လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြဿနာတစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသည်။ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာပြဿနာများမှာ အဆုံးတွင် ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်မည်ဟု အစိုးရသစ်မှမျှော်လင့်သော်လည်း အခြားသောစိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် ဦးစားပေးစရာအကြောင်းအရာများကြောင့် ၎င်းတို့အပေါ် အလေးထားမှု လျော့နည်းသွားနိုင်ပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိအခြေအနေမှာ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ယနေ့ရင်ဆိုင်နေရသည့် လူ့အခွင့်အရေးနှင့်လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းအတွက် အဆိုးရွားဆုံးဆိုသည်မှာ သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ယခင်နှင့်လက်ရှိအစိုးရများမှ ရိုဟင်ဂျာနှင့်အခြားမူစလင်များအား -ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသူများကို ထိခိုက်သည့် ဆင်းရဲမှုလွန်ကဲခြင်းအပါအဝင်- အလွန်ဆိုးရွားသောအခြေအနေများ၌ ဒုက္ခခံစားစေခြင်းမှာ ကိုယ်ကျင့်တရားကင်းမဲ့ရာရောက်ပြီး နိုင်ငံတော်၏ဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ မျှော်မှန်းချက်များကို ထင်ယောင်မှားစေပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာမှာ ရိုဟင်ဂျာနှင့်အခြားသောမူစလင်များခံစားနေရသည့်အတိဒုက္ခနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အခြေအနေ အရပ်ရပ်ကို သေးသိမ်စေရန် လုံးဝမရည်ရွယ်ပါ။ ၎င်းအခြေအနေမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာရေးနှင့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများတွေ့ကြုံရသည့် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ ချိုးဖောက်မှုများနှင့်မတူဘဲ ထူးခြားပါသည်။ များမကြာမီ နှစ်များက မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေးအကြမ်းဖက်မှုကို ပိုမိုတွေ့ရှိရပြီး မူစလင်ဆန့်ကျင်ရေး သဘောထားများအပေါ် ပုံမှန်လက်ခံမှုများ တိုးပွားလာပါသည်။ ယခင်အစိုးရပုဂ္ဂိုလ်အချို့ (မာသဟူသည့် အမျိုးသားရေးအစွန်းရောက်အုပ်စုအပါအဝင်) သံဃာများနှင့် လူဝတ်ကြောင်များမှ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်မဟုတ်သူများ၊ အထူးသဖြင့် မူစလင်များအပေါ် တမင်အငြိုးထား ခွဲခြားဆက်ဆံပြီး အကြမ်းဖက်မှုများလုံ့ဆော်ခဲ့ပါသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိအစိုးရနှင့်အစိုးရမဟုတ်သူများကျူးလွန်သည့် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများမှာ ဘာသာအမျိုးမျိုးကိုးကွယ်သူ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအပေါ် ကြီးလေးပြီးတာရှည်ခံသည့် ထိခိုက်မှုများဖြစ်စေခဲ့ကြောင်းကို ဤအစီရင်ခံစာ၌ အတည်ပြုထားပါသည်။ ကချင်၊ ချင်းနှင့် အထူးအပယ်ခံရသည့်နာဂလူမျိုးများအပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန်များအနေဖြင့် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပုံမှန်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့်အခက်အခဲများ၊ အစိုးရသစ်မှလျော့ပါးစေရန် ပြုလုပ်ပေးရမည့်အခက်အခဲများကို မီးမောင်းထိုးပြရန် ဤအစီရင်ခံစာတွင်ကြိုးပမ်းထားပါသည်။ ၎င်းအပြင် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်မှုမှာ မည်သည့်လွှမ်းမိုးမှုမျှမရှိဘဲ ပေါ်ပေါက်သည်မဟုတ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ ၎င်းချိုးဖောက်မှုများကို အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးအမြင်၊ တပ်မတော်အား အရပ်သားဘက်မှ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးစသည်တို့ဖြင့် ဖြေရှင်းရပါမည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ခရစ်ယာန်များ၏လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်ခံရမှုများသမိုင်းနှင့် မကြာမီကနိုင်ငံရေးအခြေအနေများအပေါ် အထွေထွေသုံးသပ်ချက်ကိုဖော်ပြထားပါသည်။ ကချင်၊ ချင်းနှင့်နာဂခရစ်ယာန် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ စိတ်ထိခိုက်ဖွယ်အခြေအနေများကို အချိန်မီကိုယ်တွေ့ပြောပြချက်များနှင့် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ရသည့်အခက်အခဲများကိုလည်း ကွဲပြားသည့်ရူထောင့်များမှ တန်ဖိုးရှိစွာ ထဲထဲဝင်ဝင်ဖော်ပြထားပါသည်။

အခြေခံအချက်အလက်များ အကျဉ်းချုပ်

နောက်ခံသမိုင်း

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးဘာသာသာသနာထိန်းသိမ်းရေးဟူသည့်အတွေးအခေါ်မှာ ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး အမျိုးသားရေး ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်ပြီး တိုင်းရင်းသားမြန်မာများကို မိမိတို့၏လူမျိုး၊ ဘာသာစကားနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာထိန်းသိမ်းရန် တိုက်တွန်းချက်မှ ဆင်းသက်လာပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုနိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ပထမဆုံးသတ်မှတ်ခဲ့သည့် ပထမ မြန်မာနိုင်ငံတည်ထောင်သည့်ရာစုနှစ်များစွာမှ မြန်မာမှန်လျှင်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဖြစ်သည်ဟူသော ဆိုရိုးသို့ခြေရာကောက် နိုင်ပါသည်။ (ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ဖခင်) လွတ်လပ်ရေးခေါင်းဆောင်ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသည် ဤအယူအဆမှ ခွဲ ထွက်ပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ သမိုင်းဝင်ပင်လုံညီလာခံတွင် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသစ်အတွက် လောကီနှင့်သာ သက်ဆိုင်သောမျှော်မှန်းချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် တန်းတူမှုနှင့်တိုင်းရင်းသားအုပ်စုအမျိုးမျိုးအတွက် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်တို့ အပေါ်အခြေခံသည့် ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကိုအဆိုပြုခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနှစ်နှောင်းပိုင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလုပ်ကြံခံရပြီး နောက် ပင်လုံစာချုပ်ပါကတိများကို ချိုးဖောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၁ ခုနှစ် ၎င်းအချိန် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုမှ တစ်ပြည်ထောင်စနစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်ရေးဆွဲခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် တရားဝင်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် တပ်မတော်မှအာဏာသိမ်းခြင်းဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဖြင့်အုပ်ချုပ်မှုကိုစတင်ခဲ့ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော် ဘာသာအဖြစ် တရားဝင်သတ်မှတ်ခြင်းကို ထိရောက်စွာငြင်းပယ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအချိန်မှစ၍ နောက်ပိုင်းတက်လာသည့် တပ်မတော်အစိုးရများသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာအား ကိုလိုနီအစိုးရယူဆောင်လာသည့်ပြည်ပဘာသာဟု သရုပ်ဖော်ရန် ကြိုးစားခဲ့ပြီး နိုင်ငံအတွင်း အနှစ် ၅၀၀ နီးပါးကက်သလစ်ဘာသာကျင့်သုံးခဲ့သည်ကို လစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေးနှင့်တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကောင်စီ/နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးကောင်စီ (နဝတ/နအဖ) အစိုးရမှ တရားဝင်ရေးသားဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော မျက်ကန်းမျိုးချစ်ဝါဒီဖြစ်သည့် တစ်နိုင်ငံ၊ လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့် တစ်ဘာသာမူဝါဒကိုအင်တိုက်အားတိုက်အားပေးပြီး နိုင်ငံတည်ထောင်ခဲ့သည်သာမက တပ်မတော်အစိုးရအပေါ်ဆန့်ကျင်သူသံဃာတော်များအား ရက်စက်စွာနှိမ်နင်းဖြိုခွဲခဲ့ပါသည်။ တရားဝင် နိုင်ငံတော် ဘာသာမဟုတ်တော့သော်လည်း လက်တွေ့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် မြှင့်တင်လိုက်ပါသည်။

ဤမူဝါဒကိုအကောင်အထည်ဖော်မှုတစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအစောပိုင်းတွင် အစိုးရမှ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာနကို သီးခြားဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး သာသနာမြှင့်တင်ပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာနကို ဖန်တီးခဲ့ပါသည်။ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုဝန်ကြီးဌာနသာဖြစ်ပြီး ဘာသာရေးဝန်ကြီးဌာနမဟုတ်ပါ။ ဝန်ကြီး ဌာန၏ဝက်ဆိုက်အရ ၎င်းဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းရခြင်းအကြောင်းရင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကာကွယ်မြှင့်တင်ပြန့်ပွားရေး အင်တိုက် အားတိုက် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။¹ နဝတ/နအဖ စစ်အစိုးရလက်ထက်ကတည်းက အဆင့်မြင့်သံဃာများသည် အခြား ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူ ဘာသာရေးကိစ္စများဆွေးနွေးရန် တရားဝင်အစည်းအဝေးများ တက်ရောက်ခဲ့ခြင်း မရှိဘဲ ဝန်ကြီးကိုယ်တိုင်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ကြောင်း အဆင့်မြင့်ခရစ်ယာန် ခေါင်းဆောင်များထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ အခန်းကဏ္ဍများကို ဤသို့ပေါင်းစပ်လိုက်ခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာ အဖြစ် တရားဝင်မဟုတ်သော်လည်း အဆင့်မြင့်လိုက်ကြောင်း ပြနေပါသည်။

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် ခရစ်ယာန်သာသနာအခြေခံအဆောက်အဦများဆောက်လုပ်ခြင်းအပေါ် ကန့်သတ် ချက်များနှင့် သာသနာမြှင့်တင်ပြန့်ပွားရေးဌာနမှတစ်ဆင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံအဆောက်အဦများအတွက် နိုင်ငံတော် ငွေကြေးအသုံးပြုရန် နည်းလမ်းတစ်ရပ်တို့ကို အစိုးရမှစတင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၀ အစောပိုင်းနှစ်များမှစ၍ တပ်မတော်သည် ခရစ်ယာန်အများစုဖြစ်သော ချင်း၊ ကချင်နှင့်နာဂဒေသများသိမ်းပိုက်မှုကိုတိုးမြှင့်လိုက်ကာ ဘုရားကျောင်းများနှင့် လက်ဝါး ကပ်တိုင်များဖျက်ဆီးပြီး တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဘုန်းကြီးကျောင်းများနှင့်စေတီများကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံအဆောက်အဦ

များကို တိုးချဲ့၍ ခရစ်ယာန်များကို ရံဖန်ရံခါ အမွေလုပ်အားပေးစေပါသည်။ စစ်အစိုးရသည် သစ္စာသံဃာများကို ချင်း၊ ကချင်နှင့် နာဂဒေသများရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်းများသို့ သာသနာ့မြှင့်တင်ပြန့်ပွားရေးဌာနအောက်ရှိ တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုလုပ်ငန်းမှတစ်ဆင့် စေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ယနေ့စစ်တပ်မှကိုင်တွယ်ဆဲ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ နယ်စပ်ဒေသနှင့်တိုင်းရင်းသား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအစီအစဉ်ကို အစိုးရမှချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်လောက်တွင် ၎င်းအစီအစဉ်မှ နုတလဟုခေါ်သည့် ပထမဆုံး နယ်စပ်ဒေသတိုင်းရင်းသားလူငယ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးသင်တန်းကျောင်းကို တိုင်းရင်းသားနယ်စပ်ဒေသများတွင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ ၎င်းကျောင်းတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ အမွေကူးပြောင်းစေကြောင်း အထောက်အထားများ ရှိပါသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် နဝတ/နအဖမှ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် အကာအကွယ်အချို့ပေးထားသော်လည်း လူအများစုကိုးကွယ်ရာ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏အထူးအနေအထားကို အလေးပေးသည့် ၂၀၀၈ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဖြင့် ရေရှည်အမွေအနှစ်တစ်ရပ် ဖန်တီးခဲ့ပါသည်။

အရပ်ဖက်မှ တပ်မတော်အပေါ် ထိန်းချုပ်မှုမရှိစေရန် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ထားပါသည်။ တပ်မတော်မှခန့်အပ်သူများအတွက် လွှတ်တော်နေရာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းအပြင် ကာကွယ်ရေး၊ နယ်စပ်ရေးရာနှင့် ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာနများကိုလည်း တပ်မတော်မှချုပ်ကိုင်ထားပါသည်။ အလုံးစုံအာဏာရှိသော နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးနှင့် လုံခြုံရေး ကောင်စီ၏ ၁၁ နေရာအနက် ၅ နေရာမှာ တပ်မတော်မှရရှိထားပြီး ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၄၄၅ အရ တပ်မတော်ကို ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးထားပါသည်။ တပ်မတော်အပေါ် အရပ်သားဖက်မှထိန်းချုပ်မှုကင်းမဲ့ခြင်းမှာ ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းကျ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ရန်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအဆုံးသတ်ရန် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့ချုပ်အစိုးရအတွက် အကြီးမားဆုံးအခက်အခဲဖြစ်ပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရခိုင်မြဲစွာအမြစ်တွယ်နေပြီး အခွန်ရှည်သည့်တပ်မတော်အာဏာနှင့် တရားဝင်မဟုတ် သော်လည်း လက်တွေ့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် တင်မြှောက်ထားခြင်းတို့မှာ လောလောဆယ် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများကြုံတွေ့နေရသည့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများကို နားလည်ရန် အဓိကအချက်အလက်များ ဖြစ်ပါသည်။

စစ်အစိုးရလက်အောက်တွင်ချမှတ်ခဲ့သော ခွဲခြားဆက်ဆံရေးမူဝါဒနှင့် အလေ့အထများစွာမှာ ယနေ့ဆက်လက်ရှိနေ ပါသည်။ အမည်ပြောင်းထားသည့် သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ တပ်မတော်မှကိုင်တွယ်ထားသည့် နယ်စပ် ရေးရာနှင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် တပ်မတော်ကိုယ်တိုင်တို့မှ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်မှုများအတွက် တိုက်ရိုက်တာဝန်ရှိပါသည်။ မဘာသာပိုအသိများသည့် အမျိုးဘာသာသာသနာထိန်းသိမ်းရေးကော်မတီနှင့် အခြား အစွန်းရောက် မျိုးချစ်စိတ်ထက်သန်သူသံဃာများသည် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်မှုများနှင့် သင်းအုပ်ဆရာများနှင့် သာသနာပြုများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုလှုံ့ဆော်ရာတွင် အဓိကအခန်းမှပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ခွဲခြားကန့်သတ်ချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိ ခရစ်ယာန် အသိုင်း အဝိုင်းများအပေါ်ထိခိုက်ပါသည်။ စစ်အသွင်ပြောင်းသည့် ဗျူရိုကရက်ဆန်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အထောက်အကူပြုရန် စီမံထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ ခွင့်ပြုချက်တားမြစ်ရန် စီမံထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝတ်ပြုရန်နေရာတစ်နေရာ ရရှိရေးအတွက် ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများအနေဖြင့် ကန့်သတ်ချက်များကို ရှောင်တိမ်းရန်သာရှိပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အများစုရှိသည့်နေရာအချို့တွင် -အထူးသဖြင့် မဘာသာ ဗဟိုချက်မဒေသများတွင်- ခရစ်ယာန်များ ဝတ်ပြုရန်စုရုံးနိုင်ခြင်း လုံးဝမရှိလှနီးပါးဖြစ်နေသဖြင့် ဘာသာရေးအတွက်လွတ်လပ်စွာစုရုံးခွင့်ကို ချိုးဖောက်နေပါသည်။ ၎င်းချိုးဖောက်မှုများမှာ

နိုင်ငံတော်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာမြှင့်တင်ပြန်ပွားရေးအတွက် နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာဖြင့် စေတီပုထိုးနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများ ဆက်လက်တည်ဆောက်နေသည့်အနေအထားတွင် ပေါ်ပေါက်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ခရစ်ယာန်များအပေါ်ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့်အကြမ်းဖက်မှုများ၊ အမေ့ပြောင်းရွှေ့စေခြင်းနှင့် ခရစ်ယာန် သင်္ချိုင်းများဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဝတ်ပြုရာနေရာများတွင် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အထူးသဖြင့် ချင်းနှင့်နာဂဒေသများတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ အတင်းအကျပ်ကူးပြောင်းစေခြင်းတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ကချင်ဒေသများတွင် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်နေသည့်ပဋိပက္ခ၊ ၎င်း၏အရင်းခံအကြောင်းရင်းတို့မှ သီးခြားခွဲထုတ်မရအောင် ဆက်နွယ်နေပါသည်။ ဘုရားကျောင်းများ သိမ်းပိုက်ထားခြင်း၊ ဝတ်ပြုပွဲလာသူအားလုံးကို စစ်ဆေးမေးမြန်းရန် ဆင့်ခေါ်ခြင်း တို့ကို တပ်မတော်မှပုံမှန်ပြုလုပ်ပါသည်။ တပ်မတော်တပ်သားများမှ ဘုရားကျောင်းများကို မတော်တလျော်ပြုခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဘုရားကျောင်းဝင်းများအတွင်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု၊ သင်းအုပ်ဆရာများ၊ ဘုရားကျောင်းဝန်ထမ်းများနှင့်သာမန်အရပ်သားများအား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုအပါအဝင် ကြီးလေးသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို လုံးဝနီးပါးအပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ်ပြီး ဆက်လက်ကျူးလွန်နေပါသည်။ ယနေ့အထိ ခန့်မှန်းခြေ လူ တစ်သိန်းနှစ်သောင်း ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရပါသည်။ ငါးနှစ်ကျော်ကြာ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားပြီးနောက် ကချင်အများအပြားမှာ အချိန်ကြာမြင့်စွာအိုးအိမ်ကင်းမဲ့မှုနှင့်ရင်ဆိုင်ရပြီး အလွန်အမင်းအိမ်ပြန်လိုနေကြပါသည်။ ပဋိပက္ခ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေ သမျှ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူ (IDPs) များ ဘေးကင်းစွာနှင့်သိက္ခာရှိစွာ အိမ်ပြန်နိုင်ရေးအတွက် အလားအလာ တကယ်မရှိပါ။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) အစိုးရအနေဖြင့် တပ်မတော်ကို အရပ်သားထိန်းချုပ်မှု အောက်ယူဆောင်လာရေးအတွက် အဓိကအခက်အခဲကို ဤပြဿနာများမှ မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးကြိုးပမ်းမှုများအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်မှာ ဥပဒေ၊ မူဝါဒနှင့် ကျင့်သုံးမှုတို့တွင် လူတိုင်းအတွက် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိစေရေးအတွက် ကြီးမားသည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်ရပါမည်။

သုတေသနနည်းစနစ်

ဤသုတေသနတွင် ချင်း၊ နာဂနှင့်ကချင်ခရစ်ယာန်အများစုဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖွဲ့စည်းအခံရဆုံးလူဦးရေအချို့အတွက် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်အခြေအနေကို အဓိကထားလေ့လာထားပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုရှိရာအရပ်များတွင် နေထိုင် သည့် လူနည်းစုခရစ်ယာန်များ ရင်ဆိုင်နေရသည့်အခြေအနေကိုလည်း ဆန်းစစ်ထားပါသည်။ သုတေသီများသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လမှမေလအထိ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးကလေးမြို့၊ ချင်းပြည်နယ်ဖလမ်းမြို့၊ ဟားခါးနှင့်မတူပီမြို့များ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒေသကြီး နာဂဒေသရှိခမ်းတီးမြို့၊ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပခုက္ကူမြို့၊ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးမြို့ များသို့ သွားရောက်ခဲ့ပြီး သတင်းပေးသူများနှင့်တွေ့ဆုံမေးမြန်းပွဲ ၆၈ ခုနှင့် အုပ်စုလိုက်အလေးထားဆွေးနွေးပွဲ ၂ ခု ကျင်းပ ခဲ့ပါသည်။ ခရစ်ယာန်ဂိုဏ်းအမျိုးမျိုးမှခေါင်းဆောင်များ၊ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ပြဿနာများအကြောင်း အတွင်းကျသိသူ အရပ်ဖက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ တိုင်းရင်းသားအမျိုးမျိုး၊ ဘာသာရေးနောက်ခံအမျိုးမျိုးတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် သုတေသီမှ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ သုတေသီသည် ဘာသာရေးခံယူချက်များရွေးချယ်ပြောင်းလဲပိုင်ခွင့်၊ ၎င်းခံယူချက် များကို အခြားသူများနှင့်လွတ်လပ်စွာဖော်ပြခွင့်နှင့် အတင်းအကျပ်ဘာသာကူးပြောင်းစေမှုမှကင်းလွတ်သည့် အတွေ့အကြုံ တို့အကြောင်း လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်၏အဓိကအကြောင်းအရာများကိုလေ့လာခဲ့ပြီး လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်သူများ သို့မဟုတ် ခရစ်ယာန်များအပေါ် အကြမ်းဖက်ရန်လှုံ့ဆော်မှုတွင် သွယ်ဝိုက် ပါဝင်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။

နိုင်ငံရေးအခြေအနေများ

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဦးဆောင်သည့် NLD မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် အများစု၏တစ်ခဲနက်ထောက်ခံမှုဖြင့် အနိုင် ရပြီးနောက် ယှဉ်ပြိုင်နေရာအများစုကိုရရှိခဲ့ပြီး အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိသွားပါသည်။ မဘာသာသည် သမ္မတဦးသိန်းစိန်၏ ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ (USDP) မှ ထောက်ခံမှုရရှိရေးအတွက် ဘာသာရေးကွဲပြားမှုကို အသုံးပြုရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့လိုချင်သည့်အတိုင်း ဖြစ်မလာခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် NLD သည်၎င်း၏ရွေးကောက်ပွဲဝင်ကိုယ်စားလှယ်အယောက် ၁၁၀၀ တွင် မူစလင်တစ်ဦးမျှ ထည့်သွင်းခြင်းမရှိပါ။ “ကျွန်တော်တို့ရွေးကောက်ခံသူတွေထဲမှာ မူစလင်တွေထည့်လိုက်ရင် မဘာသာ လက်ညှိုးထိုးမှာမို့ မထည့်လိုက်တာပါ။” ဟု NLD ပြောရေးဆိုခွင့်ရရှိသူ ဦးဝင်းထိန်မှပြောပါသည်။ အခြားပါတီများတွင် မူစလင် ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ခဲ့သော်လည်း တစ်ဦးမျှရွေးကောက်ခံရခြင်းမရှိသည့်အတွက် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ပထမဆုံးအနေဖြင့် မူစလင်ကိုယ်စားပြုမှုလုံးဝမရှိပါ။ ခရစ်ယာန်လွှတ်တော်အမတ် ၅၅ ဦးကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အတွက် ရွေးကောက်ခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။ ခရစ်ယာန် ချင်းတိုင်းရင်းသား ဟင်နရီဗန်ထီးယူးကို ဒုတိယသမ္မတအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး အခြားခရစ်ယာန်ငါးဦးကို ပြည်နယ်များတွင်ဝန်ကြီးချုပ်များအဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆယ်စု နှစ်များစွာအတွင်း ဤမျှမြင့်မားသောရာထူးကို ခရစ်ယာန်များအနေဖြင့် ပထမဆုံးရရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။^၂ ဤသည်မှာ ကောင်းမွန်သည့်တိုးတက်မှုဖြစ်သော်လည်း ဥပဒေပြုအဖွဲ့နှင့်အုပ်ချုပ်ရေးတို့တွင် မူစလင်ကိုယ်စားပြုမှုကင်းမဲ့သည်မှာ အလွန်ပင် စိတ်ဒုက္ခရောက်စရာဖြစ်ပါသည်။

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှ သမ္မတအဖြစ်ဦးထင်ကျော်ကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်ကို လွှတ်တော်မှအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ သမ္မတမှာ သူမ၏အနီးကပ်ဆုံးမဟာမိတ်ဖြစ်ပြီး သူမကိုယ်စားပြုယုဂ်ဟု အများကမြင်ကြပါသည်။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုယ်တိုင် သမ္မတမဖြစ်နိုင်ရန် တပ်မတော်မှရေးဆွဲသည့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၅၉(စ) အရတားမြစ်ထားပါသည်။ ၎င်းတားမြစ်ချက်ကိုရှောင်ကွင်းနိုင်ရန် NLD မှ အာဏာကြီးမားသော နိုင်ငံတော်အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်ရာထူးသစ်ကို ဥပဒေမှ မဖြစ်မနေလက်ခံရန် ဖန်တီးခဲ့ပါသည်။ အသစ်ရွေးကောက်ခဲ့သောသမ္မတမှ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ၎င်းရာထူးတွင် ခန့်အပ်ခဲ့သောကြောင့် သူမသည် ရွေးကောက်ပွဲကတိအတိုင်း သမ္မတ၏အထက်မှ အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းရှိပြီး အများထောက်ခံမှု အရလုပ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ နိုင်ငံတော်အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် အခန်းကဏ္ဍသစ်အပြင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနှင့် သမ္မတရုံးထိပ်တန်းခေါင်းဆောင်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးအနေဖြင့် အာဏာ အလုံးစုံရှိသော အမျိုးသားကာကွယ်ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကောင်စီ (NDSC) တွင် ရာထူးတစ်နေရာ မလွှဲမသွေရထားပါသည်။ ၎င်းနည်းပရိယာယ်များကြောင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တွင် အာဏာစုစည်းသွားပြီး ဤသည်ကို တပ်မတော်၏ ကြီးမားသောအာဏာအပေါ် တန်ပြန်ရန်ကြိုးပမ်းချက်ဟုလည်း ယူဆနိုင်ပါသည်။

ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန

NLD အစိုးရသစ်၏ပထမဆုံးခြေလှမ်းတစ်ရပ်မှာ ဝန်ကြီးဌာန ၃၆ ခုကို ၂၁ ခုအဖြစ်ပေါင်းစပ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ဘာသာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနတို့ကို ပေါင်းစပ် လိုက်ပါသည်။ အသစ်ရွေးကောက်ခံရသူ NLD ချင်းလွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးအပါအဝင် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူ ချင်း တိုင်းရင်း သားအများအပြားမှ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနကို လိုအပ်ခြင်းအပေါ် မေးခွန်းထုတ်ခဲ့ပါသည်။ “စစ်မှန်တဲ့ဒီမိုကရေစီဆိုရင် အဲဒီဝန်ကြီးဌာနမလိုပါဘူး။” ဟု သင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ ပြောခဲ့ပါသည်။ အချို့ကလည်း ၎င်းဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုလုံးကို NLD အစိုးရမှဖျက်သိမ်းလိုက်ပါက မဘာသာမှ တုံ့ပြန်မည့်အန္တရာယ်ရှိကြောင်းအသိအမှတ်ပြုခဲ့ပြီး အရပ်ဖက်လူမှုအသိုင်း အဝိုင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ၎င်းဝန်ကြီးဌာနကို “နိုင်ငံရေးမြေစိုက်ပုံး” ဟု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

NLD မှ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးအစိုးရဟု ဖော်ပြသည့်အစိုးရတွင် သူရဦးအောင်ကိုအား သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှု ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းဦးအောင်ကိုသည် နအဖအစိုးရလက်ထက် သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီးရာထူးတွင် ဆယ်နှစ်ကြာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး USDP အတွက် ချင်းပြည်နယ်မှ ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်ရန် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်မှအငြိမ်းစားယူခဲ့ပါသည်။ သမ္မတဦးသိန်းစိန်အစိုးရလက်ထက်တွင် ၎င်းအား တပ်မတော်မှပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသမားအဖြစ် မြင်ခဲ့ကြပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့်ရင်းနှီးသူဟုလည်းယူဆကြပါသည်။

ပါဝင်ဆွေးနွေးသူချင်းတိုင်းရင်းသားများမှ သူရဦးအောင်ကိုသည် နအဖဝန်ကြီးနှင့် USDP လွှတ်တော်အမတ်ရာထူး သက်တမ်းတို့တွင် ချင်းပြည်နယ်၌ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း အထောက်အထား များကိုထောက်ပြလျက် ၎င်းကိုခန့်အပ်ခြင်းအပေါ် ကြီးလေးသည့်စိုးရိမ်မှုများရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောကြားကြပါသည်။ ၎င်းကိုခန့်အပ်ခြင်းမှာ အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံရေးအရ သင့်လျော်သလိုမီးစင်ကြည့်ကခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု အရပ်ဖက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ချင်းကိုယ်စားလှယ်များက မြင်ကြပါသည်။

USDP အစိုးရမှ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လွန်ကဲစွာမြှင့်တင်ခဲ့ကြောင်း ဝန်ကြီးသူရဦးအောင်ကိုမှ ဝန်ခံခဲ့ပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး ပညာသင်ကျောင်းများပံ့ပိုးမှုနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအမွေအနှစ်နေရာများ ကာကွယ်မြှင့်တင်ရေးကိုသာ လုံးဝနီးပါး အလေးထား သော NLD အစိုးရ၏ ပထမရက် ၁၀၀ အတွက် ဝန်ကြီးဌာန၏အစီအစဉ်များကို လွှတ်တော်သို့ တင်ပြသည့် မိန့်ခွန်း အပါအဝင် ကနဦးအစီရင်ခံစာများတွင် ယခင်အလေ့အကျင့်များကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးမည်ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ဝန်ကြီးသည် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကွဲပြားစွာပြောခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကိုခန့်အပ်ချိန်၌ ၎င်းသည် (ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အစ္စလာမ်၊ ခရစ်ယာန်နှင့် ဟိန္ဒူဘာသာ) အဓိကဘာသာလေးမျိုးတန်းတူမှု³ ရှိစေမည်ဟု လူသိ ရှင်ကြားပြောခဲ့သော်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့်ပထမနေ့တွင် သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းပွဲ၌ ဟိန္ဒူနှင့် မူစလင်များမှာ နိုင်ငံသားအပြည့်အဝမဟုတ်ကြောင်း ရည်ညွှန်း၍ အငြင်းပွားမှု ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါသည်။⁴

ယနေ့အထိ သူရဦးအောင်ကို၏ဝန်ကြီးဌာနသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ ကရင်ပြည်နယ်တွင် မြိုင်ကြီးငှုဆရာတော်ဟု လူသိ ပိုများသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာသံဃာတော်ဦးသုဇနဦးဆောင်ပြီး ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းဖိဆန်သည့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုကို ရပ်တန့်အောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းသံဃာသည် လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် တိုးတက်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာကရင်အမျိုးသားတပ်ဖွဲ့နှင့် အနီးကပ်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိပြီး နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်နှင့် အင်္ဂလိပ်ကန်ဘုရားကျောင်းဝင်း များအတွင်း စေတီများဆောက်တည်ခြင်း၊ ဗလီနှင့်ကပ်လျက် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ပြုလုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ဘာသာရေးတင်းမာမှုများ ပေါ်ပေါက်စေခဲ့ပါသည်။ မူစလင်နှင့်ခရစ်ယာန်ခေါင်းဆောင်များမှ စိတ်ထိန်းရန်တိုက်တွန်းထားသဖြင့် ၎င်းအသိုင်း အဝိုင်းများမှ ဦးသုဇန၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို ယခုအချိန်အထိသည်းခံခဲ့ပါသည်။ ဘာသာပေါင်းစုံလှုပ်ရှားသူများ စည်းဝေးပွဲတစ်ရပ်တွင် အင်္ဂလိပ်ကန်ဂိုဏ်းချုပ်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာများအား မြေပေးခဲ့သည့်အတွက် ပြဿနာပြေလည်သွားပြီဟု ဝန်ကြီးသူရဦးအောင်ကိုမှ ပြောခဲ့ပါသည်။

ကချင်နှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေများ

ကချင်တိုင်းရင်းသားများလက်ရှိရင်ဆိုင်နေရသည့် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာအခက်အခဲများသည် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ၎င်း၏အခြေခံအကြောင်းရင်းတို့မှ ခွဲထွက်မရအောင်ချိတ်ဆက်နေပါသည်။ ကချင် လွတ် မြောက်ရေးအဖွဲ့ (KIO) နှင့် ၎င်း၏လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ခွဲ ကချင်လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် (KIA) တို့မှာ ပင်လုံစာချုပ်၏ ကတိများဖောက်ဖျက်မှုနှင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ဦးနုမှ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် ထုတ်ပြန်ကြေညာမှုတို့ကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်သည် တပ်မတော်မှ ၁၇ ကြာအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်ချိုးဖောက်မှု ငါးနှစ်မြောက် ဝမ်းနည်းဖွယ် အထိန်းအမှတ်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခသစ်များပြန်လည်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မေလ၌ မန်စီဒေသတွင် လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်ပြီး အရပ်သားများကို ပြေးရှောင်စေခြင်းအပါအဝင် ဖားကန်နှင့် မန်စီမြို့နယ်များတွင် တပ်မတော်မှ KIA တပ်များ အပေါ် အသစ်တိုက်စစ်ဆင်ခဲ့ပါသည်။ NLD ဦးဆောင်သည့်အစိုးရမှ အာဏာရပြီးကတည်းက အသစ်တိုက်စစ်ဆင်ခြင်းမှာ တပ်မတော်ကို အရပ်သားထိန်းချုပ်မှုအောက် ယူဆောင်လာရန် ကြီးမားသည့်အခက်အခဲကို မီးမောင်းထိုးပြနေပါသည်။

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခသစ်များ ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့်ပေါ်ပေါက်လာသည့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာကပ်ဘေးကို တုံ့ပြန်ရာတွင် (အဓိကအားဖြင့် နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်နှင့် ကက်သလစ်များဖြစ်သော်လည်း အခြားသောဂိုဏ်းငယ်များ ပါဝင် သည့်) ကချင်ဘုရားကျောင်းများ၏ အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှာ အထူးထင်ရှားသော်လည်း တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဝတ်ပြုပွဲတက် ရောက်သူများမှာ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးလွန်ကဲစွာချိုးဖောက်မှုများကို ဆက်လက်ဒုက္ခ ခံနေရပါသည်။

ယနေ့အထိ ကချင်ဒေသများရှိပဋိပက္ခကြောင့် လူတစ်သိန်းနှစ်သောင်းခန့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပါသည်။ အချို့သူများမှာ KIO ထိန်းချုပ်ထားသည့်နယ်မြေများသို့ ထွက်ပြေးသွားပြီး အခြားသူများမှာအစိုးရထိန်းချုပ်နယ်မြေများရှိ ဘုရားကျောင်း များတွင် ခိုလှုံခဲ့ကြပါသည်။ ငါးနှစ်ကြာသော်လည်း ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူအချို့မှာ ဘုရားကျောင်းများတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ကချင်ဘုရားကျောင်းများသည် ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူများအတွက်စခန်းအများစုကို ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတို့တွင် ၁၂၀ ကျော်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဆက်လက်စီမံခန့်ခွဲပေးပါသည်။

လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သူများအတွက် သွားရောက်နိုင်ရေးမှာ ကြီးမားသည့်အခက်အခဲ ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရထိန်းချုပ်ထားသည့်ဒေသများရှိ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူများအတွက်စခန်းများကို ခရီးသွားခွင့် ရရန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခြင်းနှင့် KIO ထိန်းချုပ်ဒေသများသို့ သွားရောက်ခွင့်လုံးဝပိတ်ပင်မှုများကြောင့် ပံ့ပိုးမှုလိုအပ် နေသူများအတွက် ကြီးလေးသောအကျိုးဆက်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရပါသည်။ ရန်ပုံငွေမလုံလောက်မှုနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) မှ အထောက်အပံ့ပေးပုံ ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားပါသည်။ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူများအတွက်စခန်းအများအပြားတွင် စားနပ်ရိက္ခာအစား လူတစ်ဦးလျှင် ရှစ်ဒေါ်လာခန့် ငွေပေးခဲ့ကြပြီး ၎င်းပမာဏမှာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းရန်မလုံလောက်ကြောင်းကို ပါဝင်ဆွေးနွေး သူများမှ အလေးအနက်ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်မှမြေယာလုယူခြင်းအကြောင်း သတင်းများထွက်ပေါ်နေသည့် အကြား-နှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများအတွက် ရိက္ခာပေးရန်ဖိအားတိုးပွားလာချိန်တွင်-ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူ အချို့မှာ မြေစိုက်ပုံများနှင့်တိုက်ပွဲသစ်များတွင်အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်မှုများကြားအပစ်ခံရရန် အန္တရာယ်ရှိနေသော်လည်း ၎င်းတို့၏လယ်ယာများတွင် အသက်စွန့်ကာပြန်လည်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူများသည် အိမ် အလွန်ပြန်လိုကြပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသ၍ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံး သူများအတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံစွာနှင့်သိက္ခာရှိစွာ အိမ်ပြန်နိုင်ရေးအတွက် စစ်မှန်သောအလားအလာ မရှိပါ။

ချင်းနှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေများ

မိမိတို့၏ရပိုင်ခွင့်များကိုကာကွယ်ရန် များမကြာမီနှစ်များတွင် ချင်းအရပ်ဖက်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ကြီးမားသည့် ကြီးပမ်းချက်များ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း ချင်းလူမျိုးများသည် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်အတွက် ကြီးမားသည့်အခက်အခဲများ ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးအခွန်ရှည်ရန် ဆက်လက်ရုန်းကန်နေရပြီး တပ်မတော်အပေါ် အရပ်သား ဖက်မှ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုမရှိခြင်းသည်လည်း အဓိကပြဿနာအဖြစ် ဆက်လက်ရှိနေပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် မတ်လမှစ၍ တပ်မတော်သည် ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ရခိုင်ပြည်နယ်အစစ်ရုံ ပလက်ဝမြို့နယ်တွင် လှုပ်ရှား နေသော ရခိုင်တပ်မတော် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စုနှင့် ရဲဖန်ရဲခါတိုက်ပွဲများဖြစ်ခဲ့ပြီး ချင်းရွာသားများ ထွက်ပြေး ခဲ့ရပါသည်။ အရပ်သားချင်းလူမျိုးများမှာ နှစ်ဖက်ပစ်ခတ်မှုများအကြား ဆက်လက်ပိတ်မိနေပါသည်။^၆

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အုပ်စု ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး (CNF)နှင့် ၎င်းလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ခွဲ ချင်း အမျိုးသားတပ်မတော် (CNA) နှင့် အစိုးရတို့မှ နှစ်ဦးသဘောတူညီချက်အားလုံးအနက် အပြည့်စုံဆုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ CNF သည် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုရစ်ခဲ့မှ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလ တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်ကိုလည်း လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနှစ်ဖက်သဘောတူညီချက်များတွင် တပ်မတော်နှင့် CNF တို့နှစ်ဖက်စလုံး လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ မပြုလုပ်ရန် အတိအလင်းတားမြစ်ထားပါသည်။ သို့ရာတွင် တပ်မတော်သည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု၊ တပ်သားသစ်များ အဓမ္မ စုဆောင်းခြင်း၊ အရပ်သားများအား အကြောင်းမဲ့ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းအပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို အပြစ်ဒဏ်မခံရဘဲ ဆက်လက်ကျူးလွန်ခဲ့ပါသည်။

၎င်းနှစ်ဖက်သဘောတူညီချက်များသည် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် အခြေခံသဘောတရားအားလုံးကို အပြည့်အဝ ခံစားခွင့်လည်းပေးပြီး ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ ဘုရားကျောင်းများလွတ်လပ်စွာတည်ဆောက်ခွင့်နှင့် မိမိ၏ ဘာသာကို လက်ခံရန်သိမ်းသွင်းခွင့်များကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ချင်းလူမျိုးများမှ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်မရှိခြင်းကို အဓိကစိုးရိမ်ကြောင်း ပြောဆိုပြီးနောက် ၎င်းအခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းပေးရန် CNF မှ အကျိုးအကြောင်းပြခဲ့ပါသည်။ သဘောတူညီချက်များအရ ချင်းအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်မှုအဖွဲ့ (CCMT) ကို ဖွဲ့စည်းခွင့်ပြုထားပါသည်။ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်အတွက် အကာအကွယ်များကဲ့သို့ ဤသဘောတူညီချက်များပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အားလုံးကို ထိရောက်စွာစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုနိုင်ရေးအတွက် CCMT တွင် လူ့အင်အား၊ ငွေအင်အား မရှိပါ။ အကယ်စင်စစ် CNF နှင့် တပ်မတော်အကြား ပဋိပက္ခမဖြစ်ပွားရန်ကာကွယ်ရေးမှာ ၎င်းအတွက်အဓိကအခက်အခဲဖြစ်ပါသည်။^၇

ဆယ်စုနှစ်များစွာကြာပြီးနောက် ၂၀၁၃ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလတွင် ပထမဆုံးအကြိမ်ကျင်းပခဲ့သည့် ချင်းအမျိုးသားညီလာခံတွင် CNF၊ ချင်းအရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ချင်းပြည်နယ်အစိုးရတို့မှ ကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်း ညီလာခံတွင် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာအကြံပြုချက် ၁၂ ရပ်တင်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအကြံပြုချက်များမှာ နှစ်ဖက် သဘောတူညီချက်များတွင်ပါဝင်သော အကာအကွယ်များကို ထိရောက်စွာအသေးစိတ်ဖော်ပြထားပြီး ဘာသာရေးအတွက် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးရန်နှင့် အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုးဖြင့်ဖျက်ဆီးခဲ့သောခရစ်ယာန်လက်ဝါးကပ်တိုင်အားလုံးကို အာဏာပိုင်များမှ ပြန်လည်ပြုလုပ်ပေးရန်တောင်းဆိုချက်များပါဝင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ချင်းခရစ်ယာန်များ၏ လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကို ဆက်လက်ချိုးဖောက်နေသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှတစ်ဆင့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ် ခွင့်အတွက်အကာအကွယ်ရရှိရေးအတွက် ဤအရေးကြီးသည့်ကြိုးပမ်းချက်များမှာ အင်အားအလွန်လျော့နည်းရပါသည်။

နာဂနှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေများ

နာဂလူမျိုးများ၏သမိုင်း၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရန်မျှော်မှန်းချက်များနှင့် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်ရသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု များကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကောင်းစွာနားမလည်ကြပါ။ နာဂလူမျိုးများသည် ယနေ့ခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဒေသများရှိ ၎င်းတို့၏ဘိုးဘွားမွေးရပ်ဇာတိတွင်ကာလကြာရှည်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းတို့သည် မြန်မာ ဘုရင်များလက်အောက် မရှိခဲ့ပါ။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှုတွင်လည်း နာဂဒေသများ မပါဝင်ခဲ့ပါ။

၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် နာဂဒေသအမျိုးသားရေးဆိုရှယ်လစ်ကောင်စီ (NSCN) လက်နက်ကိုင်အုပ်စုသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင်များ၏အမည်ခံယူထားသောအဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ကွဲသွားခဲ့ပါသည်။ NSCN-K အဖွဲ့ကို အက်စ်အက်စ်

ကပ္ပလန်မှဦးဆောင်ပြီး ၎င်းအဖွဲ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းတို့တွင်လှုပ်ရှားပါသည်။ အိုင်းဇက် ချီရိုဇူးနှင့် သွန်နင်းဂလန်စွီးဗားတို့မှတည်ထောင်ခဲ့သော NSCN-IM အဖွဲ့မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းတွင် လှုပ်ရှား ပါသည်။ NSCN ၏အဓိကရည်မှန်းချက်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့ရှိ နာဂလူမျိုးများနေထိုင်ရာ အရပ်အားလုံးကို စုစည်းလျက် နာဂလင်းဟူသောသီးခြားရပ်တည်သည့်ခရစ်ယာန်နိုင်ငံထူထောင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ထားသည့် နာဂကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသမှာ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိနေသော အရပ်သာဖြစ်၍ အာဏာနည်းပါးပြီး လာဟီ၊ နန်းယွန်းနှင့် လေရီးဒေသသုံးခုသာပါလျက် စစ်ကိုင်းဒေသကြီးရှိ ခမ်းတီးကဲ့သို့ သမိုင်းအရနာဂဒေသတွင်ပါဝင်သည်ဟုယူဆပြီး သဘာဝသယံဇာတ ကြွယ်ဝသော အရပ်များကို ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိသဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကြောင့် နာဂလူမျိုးများ၏ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် မျှော်မှန်း ချက်များ အားလျော့သွားပါသည်။^၇ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် NSCN-K မှ စစ်ကိုင်းဒေသကြီးအဆင့် အခြေခံအချက်ငါးချက်ပါ အပစ် အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော်လည်း ၎င်း၏ရပ်တည်ချက်မှာ နိုင်ငံနယ်နိမိတ်များ ကို ကျော်လွန်ပြီး နိုင်ငံတကာကိစ္စရပ်တစ်ခုဖြစ်သည့် စည်းလုံးညီညွတ်၍သီးခြားရပ်တည်သော နာဂအမျိုးသားနိုင်ငံဖြစ်ရေး ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်သဘောတူညီချက်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ငြင်းဆိုခဲ့ပါသည်။

စစ်အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် တပ်မတော်သည် နာဂခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများကို ၁၉၉၄ မှစတင်၍ ဆယ်နှစ်ကျော်ကြာ လူမဆန်စွာ ဘာသာပြောင်းလဲစေသည့် စည်းရုံးရေးဆင်းခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများမှ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုများနှင့် သင်းအုပ်ဆရာများကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ပြီး ရွာများကိုသိမ်းပိုက်ကာ ရွာသားများကိုသေနတ်ထောက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ အဓမ္မကူးပြောင်းစေခဲ့ပါသည်။ စစ်သားများသည် ဘုရားကျောင်းများကိုမီးရှို့ကာ အချို့ကိစ္စများတွင် ဝတ်ပြုပွဲလာသူများကို သေနတ်ထောက်၍ ၎င်းတို့၏ဘုရားကျောင်းကို မီးရှို့ခိုင်းပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်ပေါ်သည့်ကိစ္စတစ်ခုတွင် စစ်သား များသည် ဝတ်ပြုပွဲလာသူများကို ၎င်းတို့၏ဘုရားကျောင်းကိုဖြိုခိုင်းပြီး သစ်သားများကို မြန်မာ့တပ်မတော်စခန်းဆောက်ရန် မိုင် ၃၀ သယ်ခိုင်းပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများသည် လဟီးမြို့နယ်ရှိ ရွာငါးရွာမှ အရပ်သားများကို ရေဖြင့် ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ခဲ့ပါသည်။ စစ်သားများသည် ရွာသားများ၏ခေါင်းကို ရေအောက်နှစ်ပြီး အောက်မှာခရစ်တော်တွေ့သလားဟု မေးပါသည်။ ရွာငါးရွာလုံးရှိ ဘုရားကျောင်းများကို မီးရှို့ခဲ့ကြပါသည်။

ဤစည်းရုံးရေးမှာ ခရစ်တော်အတွက်နာဂဒေသဟူသည့်ဆောင်ပုဒ်ရှိသော NSCN-K နှင့် နာဂလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအကြား အချိတ်အဆက်ကို ဖြတ်ရေးအတွက် ဘာသာရေးအရသွေးခွဲပြီးအုပ်ချုပ်သည့်နည်းဗျူဟာ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေ၊ တပ်သားစုဆောင်ရေး၊ ရိက္ခာနှင့် သတင်းရယူနိုင်မှုများ ဖြတ်တောက်ခြင်းဖြင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအပေါ် ပံ့ပိုးမှုအားနည်းစေရန်စီမံထားသည့် တပ်မတော်၏ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အဖြစ် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်သည် ခရစ်ယာန်ဘာသာအား ပြည်ပဘာသာဟုမြင်ပြီး ခရစ်ယာန်ခေါင်းဆောင်များမှာ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏လွှမ်းမိုးမှုခံနိုင်သည်ဟုယူဆလျက် အရေးပါသည့် နာဂယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီခေါင်းဆောင်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ရမည်ဟု အတင်းအကျပ်တိုက်တွန်းပါသည်။^၈

များစွာသောသင်းအုပ်ဆရာများ၊ သာသနာပြုများနှင့် သာမန်ရွာသားများသည် ဤသို့ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကြောင့် အိန္ဒိယ နိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြပါသည်။ ဤသို့လူမဆန်သောစည်းရုံးရေးကြောင့် ရွာသားအချို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်သွားကြ သော်လည်း အများအပြားမှာ ခရစ်ယာန်အဖြစ်ဆက်လက်ရှိနေခဲ့ပြီး တပ်မတော်၏စည်းရုံးရေးမှာ များသောအားဖြင့် မအောင်မြင်ခဲ့ပါ။ ယနေ့တွင် နာဂလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှာ နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက် နတလ ကျောင်းစနစ်အရ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာအဓမ္မကူးပြောင်းမှုကို ပိုမိုသိမ်မွေ့စွာစည်းရုံးရေးအပါအဝင် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။

လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ချိုးဖောက်မှုများ

မိမိဘာသာကိုလွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ကို နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်စာတမ်းများတွင် အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ၎င်းသည်ထုံးတမ်းစဉ်လာ နိုင်ငံတကာဥပဒေအနေအထားရှိကြောင်း အနံ့အပြားအသိအမှတ်ပြုထားသည့် အခြေခံ လူ့အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကင်းခြင်း၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု ရွေးချယ် ပြောင်းလဲခွင့်၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုများအား အခြားသူများနှင့်လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောခွင့်နှင့် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုများကို အဓမ္မပြောင်းလဲခြင်းမှကင်းခြင်းတို့ ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာပါဝင်ပါသည်။ ဝတ်ပြုရာနေရာများ၊ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ရန် စုရုံးခွင့်နှင့် အခြားသူများအား မိမိ၏ခံယူချက်များကို လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်တို့မှာ လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ် ယုံကြည်မှုအတွက် တစ်ဦးချင်းစီနှင့် အဖွဲ့လိုက်ရပိုင်ခွင့်ကို ပြသရာတွင် အဓိကအချက်များဖြစ်ပါသည်။ ယုံကြည်မှုများကို အဓမ္မပြောင်းလဲမှုတွင် ဘာသာကူးပြောင်းစေရေးအတွက် ကိုယ်ထိလက်ရောက်အင်အားသုံးရန် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ရာဇဝတ်မှုဖြင့်အပြစ်ပေးခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဘာသာမကူးပြောင်းလျှင် ပညာသင်ကြားနိုင်မှု သို့မဟုတ် အလုပ်အကိုင် ရနိုင်မှုကန့်သတ်ခြင်းစသည့် အလားတူသက်ရောက်မှုရှိသော မူဝါဒ သို့မဟုတ် အလေ့အထများအထိ အသွင်အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်ပါသည်။ ကလေးများ၏ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုရွေးချယ်ခွင့်ကို မြန်မာနိုင်ငံမှ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် ကလေးများ၏ရပိုင်ခွင့်များသဘောတူညီချက်အရ အထူးကာကွယ်ထားပါသည်။^၉

လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ချိုးဖောက်မှုများ

အမျိုးဘာသာကာကွယ်ရေးဥပဒေကြမ်းများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သည့် ဘာသာကူးပြောင်းမှုဥပဒေကို ခရစ်ယာန်များ အခိုင်အမာဆန့်ကျင်ပါသည်။ မဘာသမှ မူလအဆိုပြုကာ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့ပြီး သမ္မတဦးသိန်းစိန်မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေအဖြစ်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့်ဥပဒေလေးရပ်မှ-တစ်လင်တစ်မယားစနစ်၊ အိမ်ထောင်ပြုခြင်း၊ သားဆက်ခြားခြင်းနှင့် ဘာသာကူးပြောင်းမှု-တစ်ခုစီသည် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ကန့်သတ်ထားပြီး အမျိုးသမီးများ၏ရပိုင်ခွင့်များကို အားနည်းစေပါသည်။

ဘာသာကူးပြောင်းမှုဥပဒေသည် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအပေါ် တရားမဝင် ကန့်သတ်ထားပြီး မိမိဘာသာကို လက်ခံရန်သိမ်းသွင်းမှုကို နှောင့်ယှက်ကာ ၎င်းလှုပ်ရှားမှုများအပေါ် အရေးယူရန် ဤဥပဒေကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ၎င်းဥပဒေကို လက်ရှိအကောင်အထည်ဖော်သော်လည်း-(သာမန်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဥပဒေတစ်ရပ်အတည်မပြုမီ လိုအပ်သည့်) နည်းဥပဒေများ ပူးတွဲမပါသောကြောင့်-၎င်းမှာ သွယ်ဝိုက်၍ သက်ရောက်မှုရှိနေပြီဖြစ်ပါသည်။ အချို့ "ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ပြောင်းချင်ကြတယ်။ ခရစ်ယာန်ဖြစ်ချင်တယ်လို့ပြောပေမယ့် ဒီဥပဒေကို ကြောက်ကြတယ်။ လူတွေက ကိုယ်ကိုးကွယ်တဲ့ဘာသာရွေးရမှာ ကြောက်နေကြတယ်။ သာသနာပြုတွေကို သတိထားဖို့ ကျွန်တော်တို့ ပြောထားတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာကို ရှင်းပြရမှာ သူတို့ကြောက်နေကြတယ်။ အာဏာပိုင်တွေကို သွားတိုင်ရင် ပြဿနာ တက်သွားနိုင်တယ်။" ဟု ချင်းနှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်အဖွဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးမှ ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

နအဖအစိုးရလက်အောက်တွင် NLD သည်ဤဥပဒေလေးရပ်အား တရားဝင်ကန့်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ မဘာသမှ တုံ့ပြန်မည့် အန္တရာယ်ကြောင့် NLD အနေဖြင့်ဤဥပဒေလေးရပ်ကို တိုက်ရိုက်ဖျက်သိမ်းရန် ခက်ခဲနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အရပ်ဖက် လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များက ဂရုပြုမိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုး ထားသော အမျိုးသမီးများအပေါ် ပုံစံအားလုံးဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေး သဘောတူညီချက်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ ကော်မတီရှေ့တွင် အစိုးရမှ ဤဥပဒေလေးရပ်ကို ခုခံပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေးကိုအခြေခံ၍ စနစ်တကျခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း

အစိုးရရာထူးနှင့်အစိုးရ၏အခြားကဏ္ဍများတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအား ရာထူးတိုးပေးရာတွင် မျက်နှာသာပေးကာ ကချင်၊ နာဂနှင့်ချင်း ခရစ်ယာန်ဝန်ထမ်းများအား ပုံမှန်ပင်ကျော်သွားကြပါသည်။ ဥပမာ ချင်းပြည်နယ်၏မြို့တော် ဟားခါးတွင် ပြည်နယ်အဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ဌာနမှူးများမှာ နှစ်ဦးမှလွဲ၍အားလုံး မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။

ခရစ်ယာန်များအစိုးရရာထူးရှိသည့်အခါတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာလှုပ်ရှားမှုများကို ပံ့ပိုးရန်ငြင်းဆိုသည့်အခါ အပြစ်ပေးခံရပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် အာဏာပိုင်များသည် စေတီတည်ရန်နှင့် သင်္ကြန်ပွဲကျင်းပရန်ကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာလှုပ်ရှားမှုများအတွက် ခရစ်ယာန်ဝန်ထမ်းများ၏လစာများမှ အလှူငွေယူပြီး ၎င်းအလှူငွေအထက် တပ်မတော်အုပ်ချုပ်ခဲ့စဉ်ကစ၍ ယနေ့အထိ ကျင့်သုံးနေကြပါသည်။ အလုပ်ထုတ်ခံရမည်ကိုကြောက်ရွံ့ဖြစ်စေ၊ အခြားသောဆိုးကျိုးများ ခံစားရမည်စိုး၍ဖြစ်စေ အစိုးရဝန်ထမ်းများမှာ မငြင်းဆန်ရဲကြပါ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဟားခါးမြို့တွင် အာဏာပိုင်များသည် အချို့ဝန်ထမ်းများထံမှ သင်္ကြန်အတွက် ငွေကောက်ခံခဲ့ပြီး အချို့သောအမျိုးသမီးအစိုးရဝန်ထမ်းများမှာ ရိုးရာသင်္ကြန်အက ကရန်အမိန့်ပေး ခံရပါသည်။ "[ငြင်းရင်] ရာထူးပြုတ်သွားမယ်လို့တောင် ခြိမ်းခြောက်ခံရတယ်။ ကတဲလူတစ်ယောက်မှ တကယ် သဘောတူတယ်လို့ မထင်ပါဘူး။ ကျွန်မတို့က မကြိုက်ဘူး။ အလုပ်ပြုတ်မှာကြောက်လို့သာ။" ဟု ခရစ်ယာန် အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ပြောပါသည်။

၎င်းပြဿနာများမှာ အထူးသဖြင့် ဝေးလံသည့်ကျေးလက်အရပ်များဖြစ်သော ကချင်၊ ချင်းနှင့် နာဂဒေများတွင် ပညာသင် နိုင်ရေးအတွက် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခက်အခဲများကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားပါသည်။ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအား ဗဟိုအစိုးရ၏ လစ်လျူရှု ထားမှုနှင့်တူညီသည်ဟု နာဂနှင့်ချင်းခေါင်းဆောင်များသည် ယူဆပါသည်။ "လူတွေက နာဂဆိုတဲ့နာမည်တောင် မကြားဖူး ကြဘူး... ကျွန်တော်တို့ကို မေးထားကြလို့။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကျွန်တော်တို့ကို ပစ်ထားတော့ ပညာရေးအတွက် လိုတဲ့အထောက်အပံ့တွေလည်းမရှိ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုလည်း ကောင်းကောင်းမရှိ။ ဒါမှမဟုတ် လမ်းတံတားတို့လို အခြေခံအဆောက်အအုံတွေလည်း မရှိ။" ဟု နာဂအရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ ရှင်းပြပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်တွင် နိုင်ငံတော်တက္ကသိုလ်တစ်ခုမျှ မရှိဘဲ မြန်မာနိုင်ငံအခြားဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ပညာဆက်လက် သင်ကြားရန်မှာလည်း အိမ်ထောင်စုစာရင်းပြောင်းလဲခြင်းကဲ့သို့ ဗျူရိုကရက်ကျသည့် အတားအဆီးများနှင့်အတူ ဆက်စပ် နေသည့်အခြားကုန်ကျစရိတ်များမှာ ချင်းလူမျိုးအများအပြားအတွက် ကြီးမားလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် အများအပြားမှာ ချင်းပြည်နယ်ရှိ ခရစ်ယာန်ကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာရေး ကောလိပ်များနှင့် တက္ကသိုလ်များမှပေးအပ်သည့်ဘွဲ့များနှင့် အခြားအရည်အချင်းများကို အစိုးရမှ တရားဝင်အသိအမှတ်မပြုပါ။ ခရစ်ယာန် ကျောင်းများမှာဘွဲ့ရသူများမှာ အစိုးရကဏ္ဍတွင် အလုပ်မရနိုင်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

လက်သင့်မခံနိုင်ခြင်းနှင့် အမုန်းတရားများထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း

ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် တရားဝင်မဟုတ်ဘဲမြှင့်တင်ထားခြင်းနှင့်အတူ ဘာသာရေးလူနည်းစုများအပေါ် နိုင်ငံတော်၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် စနစ်တကျခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းတို့ကြောင့် မဘာသာကဲ့သို့ အစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သူများ ရဲတင်းလာပါသည်။ နအဖအစိုးရလက်အောက်တွင် မဘာသာအာဏာ၏အရင်းအမြစ်မှာ မပြောဘဲသိသာ သည့် နိုင်ငံတော်၏ပံ့ပိုးမှုဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုပံ့ပိုးမှုကြောင့် သူမတူသောလွတ်လပ်မှုဖြင့် အွန်လိုင်းရော အွန်လိုင်း မဟုတ်သည့်လှုပ်ရှားမှုများကိုပါ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လူမှုရေးမီဒီယာများတွင် တပ်မတော်အား လှောင်ပြောင်ရေးသားသည်ဟုစွပ်စွဲခံရသည့် လှုပ်ရှားသူများမှာမူ ထောင်ဒဏ်ခြောက်လ ကျခံရပါသည်။

မဘာသာကို မူစလင်ဆန်ကျင်ရေးအဖွဲ့အဖြစ် သရုပ်ဖော်ကြလေ့ရှိပါသည်။ မူစလင်များနှင့် အထူးသဖြင့် ရိုဟင်ဂျာများသည် မဘာသာ၏ရက်စက်သောပြောဆိုမှုများအတွက် အဓိကပစ်မှတ်များဖြစ်ကြပါသည်။ အမျိုးဘာသာကာကွယ်ရေးအသွင်ဖြင့် မဘာသာ၏ဖုံးကွယ်ထားသော အမုန်းတရားမှာ ကျယ်ပြန့်ပြီး အလွန်အန္တရာယ်ရှိပါသည်။ မည်သည့်လူနည်းစုမဆို ၎င်း၏ လက်သင့်မခံမှုနှင့် မုန်းတီးရေးနှင့်အကြမ်းဖက်ရေးလှုံ့ဆော်မှုများ၏ ပစ်မှတ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မဘာသာ၏ ခက်ခဲရွပ်ထွေးမှု၊

ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်လှမ်းမီနိုင်မှုနှင့် သြဇာလွှမ်းမိုးမှုများမှာ လူနည်းစုများ၏ရပိုင်ခွင့်များအတွက် အန္တရာယ် ရှိနေပါသည်။

ဖွဲ့စည်းတတ်တွင် လူသိများသော မဘာသသံဃာများမှ ခရစ်ယာန်ဆန့်ကျင်ရေးအမုန်းတရားများ ရေးသားထားခြင်းမှာ ခရစ်ယာန်များသည် မဘာသ၏နောက်ဆုံးပစ်မှတ်ဖြစ်လာနေသည်ကို ထောက်ပြနေပါသည်။ မဘာသ၏အဆိုးဆုံးသော တမင်တကာဆွပေးမှုဖြစ်သည့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၁၂ ရက် ဦးဝိရသူ၏ရေးသားချက်တွင် ချင်းခရစ်ယာန် မိန်းကလေးများ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များကို မရှိမသေပြုလုပ်နေသည်ကို ပြသထားသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ အနည်းဆုံး ဓာတ်ပုံနှစ်ပုံမှာ မြန်မာ နိုင်ငံမှမဟုတ်ဘဲ ၎င်းရုပ်ပုံများမှာ အတိတ်က ဦးဝိရသူနှင့်အခြားသူများ မူဆလင်များကိုပစ်မှတ်ထား၍ နှိုးဆွပေးခဲ့သော ရုပ်ပုံတူများကို ပြန်လည်အမှတ်ရစေပါသည်။ ဤဆိုးသွမ်းမှုမှာ ခရစ်ယာန် ချင်းအမျိုးသား ဟင်နရီဗန်ထီးယူးကို ဒုတိယ သမ္မတအဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်ခြင်းမှ အစပျိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းတတ်တွင် တင်ထားသည့်အခြားအရာများတွင် ထိုသို့ ခန့်အပ်ခြင်းကို ရှုတ်ချထားကာ "like" လုပ်ထားကြပြီး အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သူတပါးထံတစ်ဆင့်ပို့ခဲ့ကြပါသည်။

မဘာသတွင် တရားဝင်မပါဝင်သော်လည်း ၎င်းအဖွဲ့၏သဘောတရားများကိုသဘောတူကာ ပိုအစွန်းရောက်သော အမျိုးသား စိတ်ဓာတ်ပြင်းပြသူ သံဃာတော်များနှင့်အသင်းအဖွဲ့များ ရှိပါသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ၎င်းတို့အထဲတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ဒုတိယ သမ္မတဗန်ထီးယူးအားခန့်အပ်လိုက်ခြင်းကို အများပြည်သူဆန့်ကျင်ရေးတွင်ဦးဆောင်ခဲ့သော အမျိုးသားသံဃာ သမဂ္ဂနှင့် မြန်မာအမျိုးသားကွန်ရက်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်ဇွန်လတွင် အစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သူသံဃာများသည် ၎င်းအဖွဲ့တတိယနှစ်ပတ်လည် ကျင်းပရန် ရန်ကုန်မြို့တွင်စုရုံးခဲ့ကြပြီး အမျိုးဘာသာသာသနာကို ဆက်လက်ကာကွယ်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ကြပါသည်။ ဇူလိုင်လတွင် အစိုးရမှခန့်အပ်ထားသည့်သံဃာအဖွဲ့ဖြစ်သော သံဃာ့မဟာနာယကအဖွဲ့မှ မဘာသမှာ သံဃာ၏တရားဝင် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိဟုဆို၍ ၎င်းအဖွဲ့မှကင်းကွာအောင်ကြိုးပမ်းခဲ့သည့်အခါတွင် မဘာသအပေါ် အခြေအနေပြောင်းသွားပုံရောက်သွားပါသည်။ ဘာသာများအကြားအကြမ်းဖက်မှု ကာကွယ်တားဆီးရန်နှင့် လျော့ပါးစေရန် NLD အစိုးရမှ တာဝန်ကျအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့စီစဉ်ထားပြီး မဘာသမှ အခြားဘာသာများအပေါ်ပြဿနာရှာမှုများ ဆက်လက်ပြုလုပ် ပါက ဥပဒေအရအရေးယူမည်ဟု ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး သူရဦးအောင်ကိုမှ လူသိရှင်ကြား ကတိပေးခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့်ကန့်သတ်မှုများ

ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုမှာ ခရစ်ယာန်များအပေါ် နေရာအနှံ့အပြားတွင် သက်ရောက်မှုအရှိဆုံးပြဿနာ ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအစောပိုင်း နအဖစစ်အစိုးရလက်ထက်တွင်ထားရှိခဲ့ပြီး ယနေ့အထိကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဗျူရိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ ခွင့်ပြုချက်များလွယ်ကူချောမောစွာရရှိရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ တားမြစ်ရေးအတွက် စီစဉ်ထားခြင်း ဖြစ်နေပါသည်။

ဘုရားကျောင်းတစ်ကျောင်းဆောက်ရေး သို့မဟုတ် လက်ဝါးကပ်တိုင်ထူရေးအတွက် ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် နေပြည်တော်ရှိ တပ်မတော်မှကိုင်တွယ်သည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနတို့ အောက်ရှိ မြို့နယ် အဆင့် အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာန (GAD) အပါအဝင် အဆင့်ရှစ်ဆင့်အထိ ခွင့်ပြုချက်ယူရန်လိုအပ်ပါသည်။ GAD သည် အရပ်ဖက်အတွက်အစိုးရဌာနအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး နေပြည်တော်မှအစ ရွာနှင့်ရပ်ကွက်အဆင့်အထိ သက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ ၎င်းတွင်အဆင့်ဆင့်ရှိသောမက တပ်မတော်အရာရှိဟောင်းများမှ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ရာထူးများကိုင်တွယ်ထားလေ့ရှိသည့်အတွက် စစ်ပုံစံသွင်းထားသော ဗျူရိုကရေစီတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားကျောင်းများ သို့မဟုတ် လက်ဝါးကပ်တိုင်များအတွက် ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု လျှောက်လွှာများမှာ သာမန်အားဖြင့် ဗျူရိုကရေစီတွင်းနက်ထဲ ပျောက်သွားလေ့ရှိပြီး ခွင့်ပြုချက်များ လုံးဝနီးပါး မရကြပါ။ ဤအလေ့အထကြောင့် ဘုရားကျောင်းဆောက်ရေး သို့မဟုတ် လက်ဝါးကပ်တိုင်ထူရေးအတွက် ခွင့်ပြုချက်ရရန် အလွန်ခက်ခဲပါသည်။

ဝတ်ပြုရန်နေရာတစ်ခုရှိရန် ခရစ်ယာန်များသည် ကန်.သတ်ချက်များကို ရှောင်ကွင်းရပါသည်။ သာမန်အားဖြင့် (ဘုရားကျောင်း၏ပုံပိုးမှုဖြင့်) လူပုဂ္ဂိုလ်များအမည်ဖြင့်မြေယာဝယ်ပြီး လူနေအိမ်ဆောက်ရန် ခွင့်ပြုချက်လျှောက်ထားကြပြီး အချို့ကိစ္စများတွင် ဝတ်ပြုရန်နေရာရှိရေးအတွက် လာဘ်ထိုးရပါသည်။ ချင်းပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် နာဂဒေသကဲ့သို့- ထုံးတမ်းစဉ်လာမြေယာအသုံးပြုမှုအလေ့အထကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိလက်ခံဆဲ-တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ၎င်းအလေ့အထကို လက်သင့်ခံသော်လည်း ထိုဘုရားကျောင်းများမှာ အမှန်တကယ် တရားမဝင်ပါ။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဟားခါးမြို့ရှိဘုရားကျောင်းအားလုံးသည် ပုဂ္ဂိုလ်ကပိုင်ဆိုင်မှုမှ ဘုရားကျောင်းပိုင်ဆိုင်မှုသို့ ပြောင်းလဲရန် လျှောက်ထားသော်လည်း ယနေ့ထိ မည်သည့်တုံ့ပြန်ချက်မျှ မရပါ။

ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုဖြစ်သောမြို့ပြဒေသများတွင် စည်းကမ်းများကို ပိုမိုတင်းကြပ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်မှဆယ်နှစ်အတွင်း ရန်ကုန်မြို့တွင်တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ဘုရားကျောင်းအသစ်များမှာ လူနေအဆောက်အဦအတွက် ခွင့်ပြုချက်ရယူခြင်းဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ ဘုရားကျောင်းပိုင်မြေအပေါ်ချမှတ်ထားသည့်ကန်.သတ်ချက်များကို ရှောင်ကွင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မထင်မရှားဆက်လက်ရှိရန်နှင့် အာဏာပိုင်များနှင့်ပြဿနာမဖြစ်ရန် ဘုရားကျောင်းအဖွဲ့ဝင်များသည် အဆောက်အဦပြင်ပတွင် ဘာသာရေးသင်တန်းများ သို့မဟုတ် ဆိုင်းဘုတ်များကို အသုံးမပြုကြပါ။ “တတ်နိုင်ရင် ခရစ်ယာန်သင်တန်းတွေနဲ့ အဆောက်အဦကိုလှအောင်လုပ်ချင်တာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့အတွက်က ဒီအနေအထားမှာ ရှိခဲ့တာကြာပြီဆိုတော့ ဒီလိုလုပ်နိုင်မယ်မထင်တော့ဘူး။ စိတ်ထဲမှာ အမျိုးမျိုးကြောက်နေသေးတော့ ဒီလို အလှဆင်ဖို့ မစဉ်းစားနိုင်သေးပါဘူး။” ဟု ချင်းခရစ်ယာန် သင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ ရှင်းပြပါသည်။

မန္တလေးကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုရှိရာ အခြားမြို့ပြအရပ်များတွင် ခရစ်ယာန်များသည် တစ်ခါတစ်ရံ အပြင်မှကြည့်လျှင် ဝတ်ပြုရာအရပ်ဟုမသိနိုင်သည့် အိမ်ငယ်တစ်ခုတွင် ဘုရားကျောင်းအဖြစ် စုရုံးကြပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ရှမ်းနစ်ခြင်းခရစ်ယာန်များသည် ၎င်းတို့၏အိမ်နီးချင်းများကို ဘုရားကျောင်းအဖြစ်ပြုလုပ်ထားသော အိမ်ငယ်လေးသို့ ခရစ္စမတ်ပွဲကျင်းပရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံဗုဒ္ဓဘာသာအချို့မှ အနီးအနားရှိ (ဦးဝိရသူနေထိုင်ရာ) မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့ တိုင်ကြားပြီးနောက် မြို့နယ်အဆင့် သံဃာ့မဟာနာယကကော်မတီနှင့် မြို့နယ်သာသနာရေးဌာနတို့မှ ရှမ်းနစ်ခြင်းသင်းအုပ်ဆရာအား သီးခြားစီဆင့်ခေါ်ခဲ့ပြီး ၎င်း၏အိမ်ကို ဝတ်ပြုရာနေရာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း၏ တရားဝင်ပုံနှင့် ခရစ္စမတ်ပွဲကျင်းပရန်အစီအစဉ်အကြောင်း မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝတ်ပြုပွဲလာသူများသည် ဘုရားကျောင်းအဖြစ်အသုံးပြုရေးအတွက် အခြားတစ်နေရာအား အသုံးပြုရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများသည် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့်သဘောသဘာဝရှိသည့် ကန်.သတ်ချက်များအပေါ် ဒေါသထွက်နေကြပါသည်။ “ကျွန်တော်တို့အမှန်တကယ်လိုချင်တာက ဘုရားကျောင်းရယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကနာမည်တွေနဲ့မဟုတ်ဘဲ ဘုရားကျောင်းနာမည်နဲ့ မြေရယ်ပိုင်ဖို့ပါ။ ဥပမာ ဘုန်းကြီးကျောင်းအတွက် သင့်တော်တဲ့နေရာ သတ်မှတ်ပေးထားတယ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းနာမည်နဲ့ အစိုးရက လိုင်စင် ဒါမှမဟုတ် [မြေယာ] မှတ်ပုံတင်ထားပေးမယ့် ခရစ်ယာန်တွေအတွက် ဒီလိုမရနိုင်ဘူး။” လို့ သင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ချင်းရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦးမှ “ဒီနိုင်ငံမှာ အစိုးရက နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာနဲ့ စေတီအများကြီးတည်တယ်။ ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းတွေကျတော့ မြေတစ်ကွက်တောင်ပိုင်ခွင့်မရှိဘူး။” ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။

လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် စုရုံးပိုင်ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများ

ဒေသအမျိုးမျိုးတွင် ချင်း၊ နာဂနှင့် ကချင် ခရစ်ယာန်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအားလုံးအပေါ် အလားတူသည့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက်စုရုံးပိုင်ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများ ရှိနေပါသည်။

အစိုးရကျောင်းများတွင် ခရစ်ယာန်ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ဗုဒ္ဓကိုဝတ်ပြုရန် သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓတရားတော်များ ရွတ်ဆိုရန် မျှော်လင့်ထားပါသည်။ စက်တင်ဘာလမှ နိုဝင်ဘာလအထိ ကျောင်းကလေးငယ်အားလုံး မည်သည့် ဘာသာရေးနောက်ခံ

ရှိသည်ဖြစ်စေ ဥပုသ်စောင့်ရပါသည်။ ဥပုသ်နေ့မှာ ကြားရက်တွင်ဖြစ်ပါက စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် ကျောင်းတက်ရ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စနေသင်းသားများ စနေနေ့တွင်ဝတ်ပြုမှုအပါအဝင် လွတ်လပ်စွာစုရုံးခွင့်အပေါ် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအလေ့အထကို ခရစ်ယာန်အများစုဖြစ်သည့် နာဂ၊ ချင်းနှင့် အစိုးရမှထိန်းချုပ်ထားသည့် ကချင်ဒေသတွင် ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေပါသည်။

လူအများအပြားဝတ်ပြုရန်အတွက် ချင်း၊ နာဂနှင့် ကချင်ခရစ်ယာန်ခေါင်ဆောင်အားလုံးသည် အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာန၏ ခွင့်ပြုချက်ရယူရန်လိုပြီး ဆွေးနွေးနှီးနှောဖလှယ်ပွဲများနှင့် အခြားခရစ်ယာန်လှုပ်ရှားမှုများကိုလည်း အသိပေးရပါသည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ခရစ်ယာန်နှင့်မူစလင်များ ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုရသည့်နေရာနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ရှိသူများ စသည့် ဘာသာရေးလှုပ်ရှားမှုများကို စောင့်ကြည့်ရန် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှအထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာနသို့ အမိန့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလတွင် နာဂနစ်ခြင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးသည် မည်သည့် ဘာသာရေးလှုပ်ရှားမှု အတွက်မဆို ၁၀ ရက်ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ရယူရန် ညွှန်ကြားထားသည့်အမိန့်စာတစ်စောင် အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာနထံမှ ရရှိခဲ့ပါသည်။ "ဒါက ကျွန်တော်တို့ကို အစိုးရကစောင့်ကြည့်နေတုံးပဲဆိုတာပြတော့ ဘာမဆိုဖြစ်နိုင်တယ်။" ဟု ၎င်းကပြောပါသည်။

ပဋိပက္ခများနှင့်ပြည့်နေသည့်ကချင်ဒေသများတွင် ရွာသူရွာသားများသည် ဝတ်ပြုကိုးကွယ်ရေးအတွက်စုရုံးရန် ကြောက် လန့်နေကြပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများက ၎င်းတို့စုရုံးတိုင်း KIA နှင့်ဆက်စပ်သည့်လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်နေကြောင်း စွပ်စွဲမည့်အန္တရာယ်ရှိပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများနှင့်တရားမဝင်ပေါင်းသင်းသည်ဟု ယိုးမယ်ဖွဲ့ကာ အကြောင်း မဲ့ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း၊ အရပ်သားများကိုညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပိုမိုဆိုးရွားသည့်အကျိုးဆက်များ ရှိနိုင်ပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်တွင် အစိုးရအမှုထမ်းများမှာ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် လုပ်ခမဲ့အလုပ်ဆင်းရန် ပုံမှန်စေခိုင်းခံရပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် သမ္မတဦးသိန်းစိန်လာရောက်စဉ်က ချင်းကိုယ်စားလှယ်များမှ ၎င်းပြဿနာတင်ပြသည့်အခါ ၎င်းအလေ့ အထကို ရပ်စဲရမည်ဖြစ်ကြောင်း သဘောတူညီခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းအလေ့အထမှာ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပြီး နောက်ဆုံး ၂၀၁၆ ခုနှစ်မေလတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်အစိုးရပြဋ္ဌာန်းသည့် ဆရာဆရာမများမတက်မနေရ သင်တန်းကို တနင်္ဂနွေနေ့များတွင်ကျင်းပခဲ့ပြီး ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် စုရုံးပိုင်ခွင့်အပေါ် နှောင့်ယှက်ခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနတွင်း သာသာနာမြှင့်တင်ပြန်ပွားရေးဌာနလက်အောက်ရှိ တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓ သာသနာပြုအဖွဲ့ (HRBM) မှ သံဃာများသည် နာဂဒေသတွင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းများနှင့် လက်ဝါးကပ်တိုင်များ တည်ဆောက်မှုကို ရပ်စဲခဲ့ပြီး ထိုသို့ရပ်စဲခြင်းမှာ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် စိုးရိမ်ရန်လုပ်ငန်းစဉ်ကို ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အထူးသဖြင့်ကိစ္စတစ်ခုတွင် ခမ်းတီးမြို့နယ်ရှိရွာတစ်ရွာမှ ကက်သလစ်ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးနှင့် အခြားကက်သလစ် အိမ်ထောင်စုများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်သည်ဟူသော တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုအဖွဲ့ သံဃာများ၏ ဆက်တိုက်တရားဟောသည့်ပြဿနာများနှင့် ဆယ်စုနှစ်များစွာရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကက်သလစ်ဘုန်းတော်ကြီးမှာ ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု၊ သီးခြားခွဲခံရမှုနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးမှ အားပေးထောက်ခံထားသော ရွာရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာမိသားစုများမှ ဗုဒ္ဓဘာသာကူးပြောင်းရန် ဖိအားပေးမှုတို့နှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ကက်သလစ် ရွာသူရွာသားများသည် ရွာတွင် ဘုရားကျောင်းငယ်တစ်ကျောင်း တည်ဆောက်ရေးအတွက် မြို့နယ်ဘာသာရေးဌာနမှ ခွင့်ပြုရန်ညှိနှိုင်းခဲ့ပါသည်။ အုတ်မြစ်ချပြီးနောက် တောင်တန်းဒေသဗုဒ္ဓသာသနာပြုအဖွဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆောက်လုပ်ရေး ရပ်စဲလိုက်ပါသည်။ "ဘုန်းကြီးက ကျွန်တော့်ကို အပေါ်ဆီးကဆက်ဆံပြီး စကားပြောတာလည်း သိပ်ရိုင်းတာပဲ။ ခရစ်ယာန် ဆိုတာ နိုင်ငံခြားဘာသာ၊ ဘာလို့ ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်ပြီး ခေါင်းမာနေတာလဲလို့ပြောတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အတွက်

သိပ်ခက်တယ်။ အတူတူဝတ်ပြုဖို့ ဘုရားကျောင်းလေးတစ်ခုတောင် မဆောက်နိုင်ဘူး။ ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းအနေနဲ့ အပယ်ခံရတယ်။ သီးခြားခွဲထားတယ်။ ရွာကို ဘုန်းကြီးကပဲ ကိုင်နေတာ။” ဟု ကက်သလစ်ဘုန်းတော်ကြီးမှ ဆိုပါသည်။

မန္တလေးကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘာသာအများစုဖြစ်သော မဘာသာအချက်အခြာဒေသများနှင့် ခရစ်ယာန်လူနည်းစုဖြစ်သော မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး ပခုက္ကူမြို့များ၌ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် မဘာသာ ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များအပေါ် ဖိအားပေးမှုများကြောင့် ခရစ်ယာန်များမှာ ဝတ်ပြုပွဲတက်ရောက်ရန် စုရုံးနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ မန္တလေးမြို့ပြင်အရပ်တစ်ခု၌ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် လူနေအိမ် တစ်လုံးဆောက်ခွင့်ရပြီးနောက် ချင်းနှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်သင်းအုပ်တစ်ပါးမှ ဘုရားကျောင်းဆောက်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ သံဃာများဦးဆောင်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာလူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ခေါင်းဆောင်ဆရာတော်မှာ မဘာသာ ဦးစီရသူတို့နှင့်အချိတ်အဆက်ရှိသည့် ရွှေကြီးဇီးအသင်းမှ တိုင်ကြားပြီးနောက် အာဏာပိုင်များမှ ၎င်းသင်းအုပ်ဆရာအား ရပ်စဲခိုင်းပါသည်။ ဆောက်လုပ်ပြီးသည်အထိ သင်းအုပ်ဆရာအားခွင့်ပြုခဲ့သော်လည်း ၎င်းအဆောက်အဦကို ဘုရားကျောင်းအဖြစ် အသုံးပြုမည်မဟုတ်ကြောင်း တရားသူကြီးရှေ့တွင် ကျမ်းကျိန်ထွက်ဆိုခိုင်းပါသည်။ “အာဏာ ပိုင်တွေက ဒီမှာဝတ်ပြုရင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းကြီးတွေ ခဲနဲ့လာပေါက်ပြီး မီးရှို့လိမ့်မယ်လို့ပြောတယ်။ ဒီဘုန်းကြီးတွေကို သိပ်ကြောက်ရတယ်။ အခုထိ ဝတ်ပြုရာနေရာအဖြစ် မသုံးနိုင်သေးဘူး။” ဟု သင်းအုပ်ဆရာက ပြောပါသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပခုက္ကူအနီး ရေစကြိုမြို့တွင် မဘာသာဖိအားပေးမှုကြောင့် ချင်းနှစ်ခြင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှာ အမှုနှစ်ခုဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရပါသည်။ ရေစကြိုတွင် အိမ်ထောင်စု ၄၀၀၀ အနက် အိမ်ထောင်စု ၁၇ စုလောက်သာ ခရစ်ယာန်ဖြစ်ပြီး လူနည်းစုများဖြစ်ကြပါသည်။ တရားဝင်လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလိုက်နာပြီး ဘုရားကျောင်းဆောက်ရန် ခွင့်ပြုချက် ရရန်မှာ အမှန်တကယ်မဖြစ်နိုင်သဖြင့် သင်းအုပ်ဆရာမှ လူနေအိမ်ဆောက်ခွင့် လျှောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မဘာသာ၏ မြို့နယ်အဆင့် ဥက္ကဋ္ဌ ဦးဖေနနှင့် ဗဟိုအဆင့်အရာရှိ ဦးကဝေတို့အပါအဝင် တိုက်ကြီးဘုန်းကြီးကျောင်းမှ မဘာသာသံဃာ များသည် ၎င်းဆောက်လုပ်ရေးလျှောက်လွှာကိုကန့်ကွက်ခဲ့ပြီး ဒေသခံဗုဒ္ဓဘာသာအသိုင်းအဝိုင်းကိုလည်း ကန့်ကွက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။ မဘာသာဖိအားကြောင့် မြို့နယ်အာဏာပိုင်များမှ တရားဟောဆရာအား တရားစွဲခဲ့ပါသည်။ ဤ တရားစွဲဆိုချက်ကြောင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် အဆောက်အဦအားဖျက်ဆီးရန် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည့်အမိန့်ကို ၎င်းမှ လစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ မဘာသာဘုန်းကြီးများ အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲရေးဌာနရုံးသို့သွားခဲ့ပြီး ၎င်းအဆောက်အဦကို သင်းအုပ်ဆရာအား ဖျက်ဆီးခိုင်းရန်တောင်းဆိုခဲ့ပြီး မဖျက်ဆီးလျှင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ဖျက်ဆီးမည်ဟု ပြောခဲ့ပါသည်။ မဘာသာ၏ ဖိအားပေးမှုကြောင့် အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲရေးဌာနမှ သင်းအုပ်ဆရာအား ဒုတိယအကြိမ်တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ဥပဒေစည်းကမ်းချက်တစ်ခုအရ တရားစွဲဆိုချက်ကိုပယ်ဖျက်ခဲ့ပါသည်။

အာဏာပိုင်များမှ သင်းအုပ်ဆရာအပေါ် တရားစွဲဆိုနိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် မဘာသာဒေသထွက်ကာ ဒေသခံ ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်များအား ၎င်းအဆောက်အဦကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် ခဲနှင့်ပေါက်ပြီးဖျက်ဆီးရန် သုံးကြိမ်လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်မှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ဇွန်လတွင် နောက်ဆုံးအကြိမ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတိုက်ခိုက်မှုများကို သင်းအုပ်ဆရာမှ ရဲသို့တိုင်ကြားခဲ့သော်လည်း ရဲမှ အရေးမယူခဲ့ပါ။ “တစ်ခါတစ်လေ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက ညမှာကြောက်လို့ အိပ်လို့မရဘူး။” ဟု သင်းအုပ်ဆရာက ပြောပါသည်။ လောလောဆယ်တွင် မတိုးသာမဆုတ်သာ အခြေအနေတွင်ရှိနေပါသည်။ “နောက်ထပ်ခွင့်တောင်းရင် တောင်မှ ရမှာမဟုတ်ဘူး။ တရားရုံးက [ဒုတိယအကြိမ်] အမှုပယ်လိုက်ပြီးတော့ ပြန်လျှောက်သေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ထပ် ငြင်းခံရတော့ အခုခွင့်ပြုချက်မရှိသေးဘူး။ NLD အစိုးရသစ်လက်ထက်တော့ မသိဘူး။” ဟု သင်းအုပ်ဆရာမှ ရှင်းပြပါသည်။

အဓမ္မရွှေ့ပြောင်းစေခြင်းများနှင့် ခရစ်ယာန်သင်္ချိုင်းများအား ဖျက်ဆီးခြင်း

ဘာသာရေးအတွက်မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံသည့်အနေဖြင့်ထားသည့်ကန့်သတ်ချက်များမှာ အာဏာပိုင် များမှ မြေယာလုယူနေသည်ကိုလည်း ပံ့ပိုးပေးနေပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ (ချင်းလူမျိုးအများအပြားနေထိုင်သော စစ်ကိုင်း တိုင်းဒေသကြီးရှိ) ကလေးမြို့ရှိအာဏာပိုင်များသည် သင်္ချိုင်း ၁၆ ခုကိုလုယူခဲ့ပြီး နှစ်ခုမှာ ခရစ်ယာန်သင်္ချိုင်းများ ဖြစ်ပါသည်။

တပ်မတော် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်းဖြစ်သူ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးသာအေးမှ အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ များသောအားဖြင့် မိသားစုများအား ၎င်းတို့ချစ်ခင်သူများ၏ရုပ်ကြွင်းများကို ပြောင်းရွှေ့ခွင့်ပေးသော်လည်း မည်သူ့ကိုမျှ လျော်ကြေးကမ်းလှမ်းခြင်းမရှိဘဲ သင်္ချိုင်းအသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ရာတွင် မိသားစုများမှ ကုန်ကျစရိတ်များပေးရပါသည်။

အထူးသဖြင့် ကိစ္စနှစ်ရပ်တွင် ချင်းခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများမှ အမိန့်များကို အခိုင်အမာလွန်ဆန်ခဲ့ကြပါသည်။ စံသာ သင်္ချိုင်းကိစ္စတွင် အာဏာပိုင်များက ၁၉၈၀ ခုနှစ်မှစ၍၎င်းအသိုင်းအဝိုင်းကို အနည်းဆုံးငါးကြိမ် ရွှေ့ပြောင်းမိန့် ပေးခဲ့ ပါသည်။ အာဏာပိုင်များမှ သင်္ချိုင်းကိုမြေညှိစက်ဖြင့်ဖျက်ဆီးလိုက်သည့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်မေလတွင် လူအနည်းငယ်သာ ၎င်းတို့ ချစ်ခင်သူများ၏ရုပ်ကြွင်းများကို ဖယ်ရှားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ "ကျွန်တော့်ရဲ့ သားဦးကိုတောင်မှ ဂူကပြောင်းဖို့ အချိန်မရလိုက်ဘူး။" ဟု ချင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် အာဏာပိုင်များသည် သင်္ချိုင်းတစ်နေရာတွင် အထက်တန်းကျောင်းတစ်ကျောင်း ဆောက်လုပ်ခဲ့ပြီး ၎င်းအရပ်တွင် အထက်တန်းကျောင်း တစ်ကျောင်းရှိနေနှင့်ပြီဖြစ်၍ မလိုအပ်ဘဲဆောက်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းမှ ဆိုပါသည်။ ကျောင်းသား အယောက် ၃၀ သာ ကျောင်း အသစ်တွင် တက်နေပါသည်။

နောက်ကိစ္စတစ်ခုတွင် ချင်းခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အနှစ်တစ်ရာရှိနေပြီဖြစ်သော တောင်ဖီလာသင်္ချိုင်းအတွက် မြေယာမှတ်ပုံတင် စာရွက်စာတမ်းများ ရှိနေပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ဇွန်လတွင် ၎င်းအသိုင်းအဝိုင်းမှ သင်္ချိုင်းဆက်လက် တည်ရှိနေရေးအတွက် အာဏာပိုင်များနှင့်ညှိနှိုင်းရန်ကြိုးပမ်းနေစဉ် ညသန်းခေါင်တွင် ရဲ၏အကာအကွယ်ဖြင့် ၎င်းမြေကို မြေညှိစက်ဖြင့် ဖျက်ဆီးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနောက်ပိုင်းတွင် အာဏာပိုင်များက သင်္ချိုင်းမြေတစ်နေရာတွင် တိုင်းရင်းဆေးခန်း တစ်ခုနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းအိမ်တန်းတစ်ခု ဆောက်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် အခြားမြေတစ်ခုကို သုံးလိုက သုံးလိုနိုင်သည်ဟု ၎င်းအသိုင်းအဝိုင်းက ဆိုပါသည်။

ဤ၎င်းကိစ္စများသည် ကလေးမြို့ရှိ ရာပေါင်းများစွာသောမိသားစုအပေါ် ဆိုးရွားသည့်ထိခိုက်မှုများရှိခဲ့ပါသည်။ တောင်ဖီလာနှင့် စံသာသင်္ချိုင်းများကို အာဏာပိုင်များကဖျက်ဆီးလိုက်သည့်အခါ မြုပ်နှံသည့်နေရာများရှိ ရုပ်ကြွင်းများနှင့် ဘိုးဘွားရုပ်ကြွင်းများကို ဖျက်ပြားစေခဲ့ပါသည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအများအပြားတွင်ကဲ့သို့ ချင်းယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံတွင် အထွတ်အမြတ်နေရာများနှင့် ဘိုးဘွားရုပ်ကြွင်းများကို စောင့်ရှောက်ရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ "သင်္ချိုင်းတွေက အထွတ်အမြတ်ထားတဲ့နေရာတွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီမြေကို ကျွန်တော်တို့သံယောဇဉ်ရှိတယ်။ ရုပ်ကြွင်းတွေကို ဖယ်လိုက်ရင် ဒါမှမဟုတ် ဖျက်ဆီးလိုက်ရင် ဘိုးဘွားတွေ နှစ်ခါသေတာနဲ့ အတူတူပဲ။" ဟု ချင်းအရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက ပြောပါသည်။ ၎င်းအသိုင်းအဝိုင်းများမှ အများပြည်သူဆန်ကျင်ဆန္ဒပြပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အစိုးရ၏ အမြင့်ဆုံးအဆင့်များသို့ တိုင်ကြားရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ကြိုးပမ်းရာတွင် လွှတ်တော်မြေယာရယူမှုစုံစမ်းစစ်ဆေးရေး ကော်မတီမှ ဘာသာရေးအဆောက်အဦများနှင့် သင်္ချိုင်းများရယူမှုကို ရှောင်ရှားရမည်ဟူသည့် အစီရင်ခံချက်ကို ကိုးကားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် တုံ့ပြန်မှု တစ်စုံတစ်ရာ မရရှိခဲ့ပါ။

ခရစ်ယာန်များအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု

အစွန်းရောက်အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်ပြင်းပြသူ သံဃာများ၊ အာဏာပိုင်များနှင့် တပ်မတော်တို့အားလုံးသည် ခရစ်ယာန်များ အပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများပြုလုပ်ရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်မှစ၍ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ မာသသံဃာများသည် ရေစကြိုမြို့အနီး ဗုဒ္ဓဘာသာရွာတစ်ရွာရှိ တစ်ခုတည်း သော ခရစ်ယာန်မိသားစုအား မောင်းထုတ်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပါသည်။ ကနဦးတွင် ၎င်းမိသားစုအား ခရစ်ယာန်များရှိသော အခြားရွာသို့ပြောင်းသင့်ကြောင်းပြော၍ မောင်းထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမိသားစုမှ ငြင်းဆိုသည့်အခါ မာသ၏ အားပေးမှုဖြင့်ရဲတင်းနေသည့် ရွာသူကြီးမှ ၎င်းမိသားစု၏လယ်ကွင်းများတွင် မည်သူမျှ မလုပ်ကိုင်ရန်တားမြစ်ခြင်း၊

၎င်းတို့အား အတင်းအကျပ်ထွက်သွားစေခြင်း၊ မိသားစုအား အထီးကျန်စေပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေစေခြင်း စသည့် အခြားနည်းများကို ကြိမ်ဖန်များစွာသုံးခဲ့ပါသည်။

မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပေါက်မြို့နယ်တွင် အိမ်ထောင်စု ၁၀၀ ခန့်ရှိရွာတစ်ရွာ၌ ချင်းနှစ်ခြင်းအသင်းချုပ်မှ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုတစ်ဦးသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ လူဝင်မှုစာရင်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာသံဃာများ၏ပစ်မှတ်ထား ခံရပြီး ၎င်းသာသနာပြုမှာ အသက်ရှင်နေထိုင်ရေးအတွက် ၎င်း၏ဆိုင်ငယ်မှဝင်ငွေ အလုံအလောက်မရနိုင်တော့သဖြင့် အဆုံးတွင် ရွာမှထွက်ခွာခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းရွာဖာတီသား ဒုတိယသာသနာပြုတစ်ဦးမှာ ပထမသာသနာပြုအစား ပြန်လာ သောအခါ ၎င်းကိုအတင်းအကျပ်မောင်းနှင်ထုတ်ရန် ဇူလိုင်လ သံဃာများက မြေယာအငြင်းပွားမှုတစ်ရပ်လှုံ့ဆော်ခဲ့ပြီး ၎င်းအား ပယ်ထားရန် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။ ရွာသားများမှာ ဤစည်းရုံးရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ကွဲပြားခဲ့ကြပြီး ကိုယ်ထိလက်ရောက် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မတ်လတွင် ဒေသခံဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးမှ ၎င်းသာသနာပြု၏ အိမ်အတွင်း ဖောက်ထွင်းခဲ့ပြီး ပိုင်ဆိုင်မှုများဖျက်ဆီးကာ ကိုယ်ထိလက်ရောက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သဖြင့် တင်းမာမှုများ ဆက်လက်တိုးမြှင့်လာပါသည်။ ထိုအမှုကျူးလွန်သူအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမှာ အစွန်းရောက် အမျိုးသား စိတ်ဓာတ်တက်ကြွသူသံဃာများ၏အမိန့်ဖြင့် ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရွာရှိခရစ်ယာန် ခေါင်းဆောင်များနှင့် ခရစ်ယာန်အိမ်ထောင်စုများက ယူဆကြပါသည်။

နာဂဒေသတွင် ခမ်းတီးမှ (ပြည်ဝသောနှုတ်ကပတ်တော်အဖွဲ့) Full Gospel Assembly မှ သာသနာပြုတစ်ဦးသည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းက ဒေသခံဗုဒ္ဓဘာသာများ၏ နှောင့်ယှက်မှုများ၊ တိုင်ချက်များနှင့်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းအတွေ့အကြုံများ တွင် ဓားထောက်ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်းနှင့် ဘုရားကျောင်းအဖြစ်ယာယီပြုလုပ်ထားသော ၎င်း၏အိမ်တွင်ဝတ်ပြုနေစဉ် ခဲနှင့် အပေါက်ခံရခြင်း၊ ၎င်း၏နှမ၏အသုဘတွင်ပင် ဤသို့ ပြုလုပ်ခံရခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။ မြို့နယ်သာသနာရေးဦးစီးဌာနသည် ခရစ်ယာန်ဝတ်ပြုသူများအား အကာအကွယ်ပေးမည့်အစား ၎င်းတို့သည် အိမ်နီးချင်းဗုဒ္ဓဘာသာများအား အနှောင့်အယှက် ပေးသည့်အတွက် ၎င်းအရပ်မှထွက်သွားရန် ၂၀၁၆ ခုနှစ်ဧပြီလတွင် အမိန့်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းရပ်ကွက်သား အများစုမှာ ခရစ်ယာန်များဖြစ်သော်လည်း ၎င်းအရပ်တွင် ရှမ်းနီတိုင်းရင်းသား ဗုဒ္ဓဘာသာများနှင့်အတူ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ အစိုးရအမှုထမ်းများလည်း နေထိုင်ကြပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ပလက်ဝ၌ နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်သာသနာပြုအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့အား အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲရေးဌာနထံမှ သာသနာပြုရန်ခွင့်ပြုစာမပါသည်ကို အကြောင်းပြ၍ ငွေညစ်ခဲ့သူ တပ်မတော်စစ်သားများက ယာယီထိန်းသိမ်း ခဲ့ပါသည်။

ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသည့်ကချင်ဒေသများတွင် တပ်မတော်မှ ကချင်ခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းများအပေါ် ကြီးလေးသည့် လူ့ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ၎င်းချိုးဖောက်မှုများကို ဒေသန္တရလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံတကာ လူ့ အခွင့်အရေးအဖွဲ့များမှ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းချိုးဖောက်မှုများတွင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းဝင်းများတွင် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုများ၊ ဝတ်ပြုပွဲတက်ရောက်သူခရစ်ယာန်များအား အဓမ္မစေခိုင်းခြင်းများ၊ တရားမဝင်သတ်ဖြတ်ခြင်း များ၊ သင်းအုပ်ဆရာများ၊ ဘုရားကျောင်းဝန်ထမ်းများနှင့် သာမန်အရပ်သားများအား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

တပ်မတော်မှ ဝတ်ပြုပွဲတက်ရောက်သူကချင်အားလုံးအား စစ်ဆေးရန်ဆင့်ခေါ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်ရှိ ရွာတစ်ရွာတွင် တပ်မတော်စစ်သားများမှ နှစ်ခြင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ပါးနှင့် ရွာသား ၃၅ ဦး တို့ကို ဒေသန္တရဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ထိန်းသိမ်းပြီး စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ စစ်သားများသည် ရွာရှိရပ်မိ ရပ်ဖများအား ၎င်းရွာသည် လက်နက်ကိုင်တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် အဆက်အစပ်လုံးဝမရှိကြောင်းထွက်ဆိုချက်များကို လက်မှတ်ထိုးစေပါသည်။ ဧပြီလတွင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းရှိ သီနှီမြို့နယ် ရွာနှစ်ရွာမှ ဒေသခံပြည်သူများကို ၎င်းတို့၏ ရိုမန် ကက်သလစ်ဘုရားကျောင်းများသို့ ဆင့်ခေါ်ခဲ့ပြီး စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် ပဋိပက္ခအစောပိုင်းတွင် တပ်မတော်စစ်သားများသည် လူအများခိုလှုံနေသည့်ဘုရားကျောင်းအတွင်းသို့ ပစ်ခတ်ခဲ့ပြီး သင်းထောက်ဆရာလွန်းခေါင်အပါအဝင်အရပ်သားများ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခဲ့ပါသည်။ သင်းထောက်ဆရာအား ပစ်ခတ်ပြီးနောက် စစ်သားများသည် ၎င်းကိုအပြင်သို့ဆွဲထုတ်သွားပါသည်။ ၎င်းအချိန်မှစ၍ သင်းထောက်ဆရာ ပျောက်ဆုံး သွားပါသည်။ မြန်မာအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်မှ ဤကိစ္စကို စုံစမ်းစစ်ဆေးသော်လည်း ဆရာလွန်းခေါင် ပျောက်ဆုံးနေခြင်းကို ၎င်း၏မိသားစုအား ရှင်းပြနိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း မူဆယ်မြို့နယ် ကောင်းခါရွာရှိ KBC ဘုရားကျောင်းဝင်းအတွင်းတွင် ကချင်နှစ်ခြင်းအဖွဲ့ချုပ် (KBC) မှ လုပ်အားပေးဆရာမနှစ်ဦးဖြစ်သူ မရန်လှရာနှင့် တန်ဘောင်နန်းစင်တို့ အုပ်စုလိုက် အမေ့ ကျင့်ပြီး သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရပါသည်။ မျက်မြင်သက်သေတို့၏ပြောဆိုချက်များအရ ဤသို့အတိုက်အခိုက်မခံရမီ တစ်ရက်အလို တပ်မတော်စစ်သား အယောက်ဝါးဆယ် ရွာသို့ရောက်လာခဲ့ပြီး KBC ဝင်းမှ မိတာ ၁၀၀ ကျော်လောက်တွင် စခန်းချခဲ့ ပါသည်။ KBC ၏စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် ၎င်းနောက်ပိုင်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်ထုတ်ပြန်ခဲ့သောအစီရင်ခံစာတို့တွင် သတ်ဖြတ်မှုများ အတွက် တပ်မတော်စစ်သားများတွင်တာဝန်ရှိကြောင်း ယုံမှတ်နိုင်လောက်သောအထောက်အထားနှင့် မျက်မြင်သက်သေ အထောက်အထားများစွာ တင်ပြထားပါသည်။ တပ်မတော်ဖက်မှ ၎င်းတို့အပေါ် မမှန်မကန်စွာပစ်ခတ်မှုပြုလုပ်သူ မည်သူမဆိုကို အရေးယူမည်ဖြစ်ကြောင်း လူသိရှင်ကြားထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ရဲ၏စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုမှာ အခြေခံအားဖြင့် မှားယွင်းနေခဲ့ပါသည်။ "ဒီအမှုက အစိုးရသစ်အတွက်စံထားစရာတစ်ခုလိုဖြစ်နေတယ် - သူတို့က အရင်အစိုးရနဲ့ ကွာမလား၊ အတူတူပဲလား။ ဒီအစိုးရသစ်က တရားမျှတမှုနဲ့ ဥပဒေစိုးမိုးမှုလိုက်နာမလား၊ မလိုက်နာဘူးလားဆိုတာ တိုင်းတာချက်တစ်ရပ်ပဲ။" ဟု ကချင်နှစ်ခြင်းအသင်းချုပ် သိက္ခာတော်ရဆရာဒေါက်တာခမ်းလမ်းစစ်စွန်မှ ပြောပါသည်။

သိမ်းပိုက်မှု၊ အထွတ်အမြတ်ထားသောအရာများကို မရှိမသေပြုမှုနှင့် ဘုရားကျောင်းများနှင့် လက်ဝါးကပ်တိုင်များကို ဖျက်ဆီးမှု

တပ်မတော်အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် တပ်မတော်သည် ချင်း၊ နာဂနှင့် ကချင်ဒေသများတွင် ပုံမှန်သိမ်းပိုက်မှု၊ အထွတ်အမြတ် အရာများကို မရှိမသေပြုမှု သို့မဟုတ် ဝတ်ပြုရာအရပ်များ၊ ခရစ်ယာန်လက်ဝါးကပ်တိုင်များနှင့် အခြားအထွတ်အမြတ် နေရာများကို ဖျက်ဆီးမှုတို့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဤအလေ့အထမှာ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်နေသော ဒေသများတွင် ယနေ့ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိပါသည်။

ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ပလက်ဝမြို့နယ်တွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ်အစောပိုင်းမှစ၍ တပ်မတော်မှ ဘုရားကျောင်းများကို ရံဖန်ရံခါ သိမ်းပိုက်ခြင်းများအပါအဝင် တပ်ချထားခြင်းနှင့် တပ်၏လှုပ်ရှားမှုများကို ပိုတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ တပ်မတော်စစ်သားများမှာ ပုံမှန်လိုလို ကချင်ဘုရားကျောင်းများကို သိမ်းပိုက်ကြပါသည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အစိုးရ တပ်သားများသည် ရွာသားများအသုံးပြုနေဆဲဘုရားကျောင်းကိုသိမ်းပိုက်ပြီး ၎င်းတို့၏ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် စုရုံးခွင့် အပေါ် နှောင့်ယှက်ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မေလတွင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဝန်ထမ်းတစ်ဦးမှ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း မူဆယ်မြို့ရှိကချင်ဘုရားကျောင်းတစ်ကျောင်းကို စစ်သားများသိမ်းပိုက်သည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ "ဘုရားကျောင်းတွေနဲ့ ကျောင်းတွေဟာ ပစ်မှတ်ထားစရာမဟုတ်ပေမယ့် KIA က ဘုရားကျောင်းဆိုမပစ်ဘူးဆိုတာသိလို့ သူတို့က အဲဒီ ဘုရားကျောင်းတွေမှာ ပုန်းကြတယ်။ . . . အကာအကွယ်ရဖို့ ဘုရားကျောင်းတွေကို သိမ်းပိုက်ချင်ကြတယ်။" ဟု ရှင်းပြ ပါသည်။ အခြားအခြေအနေများတွင် တပ်မတော်စစ်သားများသည် တိုက်ပွဲဖြစ်ပြီးနောက် ဘုရားကျောင်းများကို သိမ်းပိုက် ကြပါသည်။ တပ်မတော်ရှိနေသဖြင့် ရွာသူရွာသားများ ရွာများမှ ထွက်ပြေးကြရပါသည်။ ပြင်းထန်သည့် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားသည့်အတွက် အိုးအိမ်များကို လုံးဝစွန့်ခွာကြရပါသည်။

ကချင်ပဋိပက္ခတလျှောက် ဘုရားကျောင်းများမှာ ပြင်းထန်သည့်တိုက်ပွဲများကြောင့် ပျက်စီးခဲ့ကြပါသည်။ KBC သည် ၎င်း၏ ဘုရားကျောင်း ၆၆ ကျောင်းပျက်စီးသွားကြောင်း၊ အချို့မှာ ပြန်လည်ပြုပြင်မရနိုင်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ ဝိုင်းမော်

မြို့နယ်ရှိ နမ်းစမ်းရန်ရွာကဲ့သို့ လက်နက်ကြီးအသုံးပြုခဲ့သည့်အချို့ရွာများတွင် ကွဲပြားသောဂိုဏ်းဂဏများမှ ဘုရားကျောင်းများ လုံးဝဖျက်ဆီးခံရပြီး ရွာသားအားလုံးထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါသည်။ အခြားအခြေအနေများတွင် ခရစ်ယာန်အထိန်းအမှတ်အဆောက်အဦများကို တမင်ဖျက်ဆီးခဲ့ကြပါသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖားကန်မြို့နယ် တန်ဂေါင်ကျေးရွာရှိ ဆုတောင်းပြည့်တောင်ကုန်းအနီးတွင် KIA နှင့် ပစ်ခတ်မှုများဖြစ်ပွားပြီးနောက် တပ်မတော်တပ်သားများသည် ရိုမန်ကက်သလစ် လက်ဝါးကပ်တိုင်တစ်ခုကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါသည်။

တပ်မတော်တပ်သားများသည် ဘုရားကျောင်းထိုင်ခုံများနှင့်ကျမ်းစာအုပ်များအပါအဝင် ဘုရားကျောင်းပိုင်ဆိုင်မှုများကို ဖျက်ဆီးကာ ဘုရားကျောင်းများကိုမလေးမစားပြုပြီး အချို့ကိစ္စများတွင် ဘုရားကျောင်းများအတွင်း မစင်ပင်စွန့်ခဲ့ကြပါသည်။ "ဒီနှစ်အစောပိုင်းမှာ ရွာကို[အလည်]ပြန်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ တပ်စခန်းကခွင့်ပြုချက် အရင်ယူရတယ်။ မယူရင် ပြန်လို့မရဘူး . . . ကျွန်တော့်ရွာကို အခုတပ်မတော်ကသိမ်းထားတုန်းပဲ။ KBC နဲ့ [ရိုမန်ကက်သလစ်] ဘုရားကျောင်းတွေ အားလုံးဖျက်ဆီးခဲ့ကြတယ်. . . ကိုယ်တိုင်တွေ့ခဲ့တာ။ တပ်မတော်က ဘုရားကျောင်းပိုင်ပစ္စည်းအားလုံး အပြင်ကို ပစ်လိုက်တယ်။ ဘုရားကျောင်းထိုင်ခုံတွေနဲ့ အားလုံးဖျက်ဆီးလိုက်ကြတယ်။ ဘုရားကျောင်းတွေကို ဒီလိုဖျက်ဆီးရင် တကယ်စိတ်ထိခိုက်တယ်။" ဟု ပိုင်းမော်မြို့နယ် ဂါရန်ကျေးရွာမှ အိုးအိမ်ဆုံးရှုံးသူတစ်ဦးမှ ရှင်းပြပါသည်။

နိုင်ငံတော်ရသုံးငွေနည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် အခွင့်အရေးယူ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံအဆောက်အဦများဆောက်လုပ်ခြင်း ယခုအမည်ပြောင်းလဲထားသည့် သာသနာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သာသနာ့မြှင့်တင်ပြန့်ပွားရေးဌာနမှ တစ်ဆင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံအဆောက်အဦများအပေါ် နိုင်ငံတော်ငွေကြေးသုံးစွဲမှုအတွက် နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖန်တီးခြင်းမှာ နအဖအစိုးရ၏ အမွေအနှစ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တကယ်လက်တွေ့တွင် နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်ရေးအတွက် လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကိုချိုးဖောက်ကာ နိုင်ငံတော်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာမြှင့်တင်မှုမှာ သာမန်ထက်လွန်ကဲကျော်လွန်ပါသည်။ ပဋိပက္ခများပြည့်နှက်နေသည့် ကချင်ဒေသများတွင် တပ်မတော်မှ ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းများနှင့် လက်ဝါးကပ်တိုင်များနှင့် ကချင်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ဖျက်ဆီးရင်း ဗုဒ္ဓဘာသာအခြေခံအဆောက်အဦများကို ချဲ့ထွင်သည့် အလေ့အထမှာ ယနေ့ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ ချင်းနှင့်နာဂဒေသများတွင် စစ်အစိုးရလက်ထက်ဖျက်ဆီးခဲ့သော ခရစ်ယာန် လက်ဝါးကပ်တိုင်များကို လဲပေးရန်ကြိုးပမ်းမှုများမှာ အခက်အခဲများစွာနှင့်ကြုံတွေ့ရပြီး ၎င်းအခက်အခဲများတွင် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုအတွက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုရရန် ရုန်းကန်မှုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ဆန္ဒနှင့်ဆန့်ကျင်၍ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများနှင့်စေတီများဆောက်လုပ်နေခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်တွင် မိုးမောက်မြို့နယ် စင်းလွန်းကျေးရွာအုပ်စုကိစ္စကြောင့် ကချင်လူမျိုးများ ပြင်းထန်သည့်နာကျင်ဒုက္ခခံစားရပါသည်။ စင်းလွန်းသည် ပထမဆုံးကချင်နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်များ နှစ်ခြင်းခံရာနေရာဖြစ်သောကြောင့် နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းနှင့် အချိတ်အဆက်ရှိရုံမက ပထမဆုံးကချင်သိက္ခာတော်ရဆရာလပိုင်ဇော်တူးမှာ ၎င်းအရပ်မှ ထင်ရှားသည့် ကချင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်သောကြောင့် ကချင်လူမျိုးများအတွက် သမိုင်းဝင်နေရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် တိုက်ပွဲများဖြစ်သောအခါ ရွာသားအားလုံး ၎င်းအရပ်မှထွက်ပြေးခဲ့ကြပါသည်။ တပ်မတော် တပ်သားများသည် ဘုရားကျောင်းတစ်ကျောင်းကို မွေနှောက်ရှာဖွေကာ သိက္ခာတော်ရဆရာလပိုင်ဇော်တူး ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သည့် သမိုင်းဝင်ကျမ်းစာအုပ်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ တပ်မတော်တပ်သားများသည် ၎င်းကျေးရွာအုပ်စုကို သိမ်းပိုက်ပြီး ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စေတီတစ်ဆူတည်ခဲ့ပါသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းလည်း စတင်တည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်မှ ခေါ်လာသော တပ်မတော်မိသားစုများနှင့် အခြားမြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာများ ၎င်းအရပ်တွင် ယခုနေပါသည်။

ကချင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တပ်မတော်သည် ပူတာအိုမြို့ရှိ ကချင်ရိုးရာအမွေအနှစ်ကိုလည်း လုံးဝလစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် မချမ်းဘောရီ ကျောက်နဂါးဟုလူသိများပြီး နတ်ကိုးကွယ်သည့် ကချင်လူမျိုး၏ ရိုးရာဓလေ့ပုံပြင်များတွင် အထွတ်အမြတ်ထားသည့်နေရာ၌ ဒေသခံများ၏ဆန္ဒကိုဆန့်ကျင်၍ သဘာဝကျောက်တုံးတွင် ဆေးရောင်

ချယ်ထားသည့် နဂါးဦးခေါင်းတပ်ဆင်ရန်နှင့် ၎င်းနေရာထိပ်တွင် စေတီတစ်ဆူတည်ရန် ဒေသန္တရတပ်မတော်တပ်မှူးမှ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအပ်နှံခဲ့ပါသည်။ နောက်တစ်နှစ်တွင် ကချင်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်တွင် ဘိုးဘွားဝိညာဉ်များ စုဝေးရာအရပ်အဖြစ် ထင်ရှားကျော်ကြားသော မလိခမြစ်အတွင်းရှိ နတ်ကျောင်းတွင် စေတီတည်သော အလားတူ အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။

ခရစ်ယာန်ရွာများတွင် ဒေသခံများ၏ဆန္ဒကိုဆန့်ကျင်၍ အစိုးရမှ ကျပ်သန်းပေါင်းများစွာအကုန်ခံကာ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ တည်ဆောက်နေကြောင်း နာဂဒေသတွင် တစ်သိရှိဒေသခံများက မကျေမနပ်ပြောခဲ့ပါသည်။ "အစိုးရကိုယ်တိုင်က ဒီ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေဆောက်နေတာဆိုတော့ ဘယ်သူ့ကိုမှမတိုင်တော့ဘူး။" ဟု သင်းအုပ်ဆရာ တစ်ဦးမှ ပြောပါသည်။

ခမ်းတီးမှ မြစ်အထက်ပိုင်းတွင်ရှိပြီး အိမ်ထောင်စု (ငါးရာခိုင်နှုန်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပြီး) အများစုမှာ ခရစ်ယာန်များဖြစ်သော နာဂဒေသတွင် တပ်မတော်တပ်သားများသည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ဆုတောင်းသည့်တောင်ပေါ်၌ ရွာသားများစိုက်ထူထား သော လက်ဝါးကပ်တိုင်ကိုဖျက်ဆီးကာ ၎င်းနေရာတွင် ယာယီတပ်စခန်းချပြီးကတည်းက လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ် ခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ကြိမ်ဖန်တလဲ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာသောအခါ တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုလုပ်ငန်းသည် ရွာသားများအား ရွာတွင်ဘုန်းကြီးကျောင်းတည်ဆောက်ရန် အဓမ္မစေခိုင်းခဲ့ပါသည်။

တပ်မတော်မှဖျက်ဆီးလိုက်သည့် ဆုတောင်းသည့်တောင်ပေါ်ရှိ လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို ရွာသားများက အသစ်စိုက်ထူ လို သည့်အတွက် များမကြာမီနှစ်များတွင် တောင်တန်းဒေသ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုလုပ်ငန်းဘုန်းကြီးများနှင့် ရွာသားများအကြား အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ပွားနေပါသည်။ ခမ်းတီးရှိသာသနာရေးဦးစီးဌာနထံမှ တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်တောင်းခဲ့သော်လည်း ရွာသား များ၏တောင်းဆိုချက်ကို လစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် သံဃာများ ၎င်းနေရာတွင် ဒေသခံများ၏ဆန္ဒကိုဆန့်ကျင်၍ စေတီတစ်ဆူတည်ရန် ပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။ ရွာသားများလက်ဝါးကပ်တိုင်အသစ်ကို စိုက်ထူလိုက်ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်အဆုံးတွင် သံဃာများမှ ဖျက်ဆီးလိုက်ပါသည်။ အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဌာနနှင့် သာသနာရေးဦးစီးဌာနတို့မှ ဒေသခံအရာရှိများ ၎င်း နေရာကိုစစ်ဆေးခဲ့ပြီး သံဃာများသည် ၎င်းတို့၏စေတီကို အခြားနေရာတွင်တည်မည်ဟု ရွာသားများအား လိမ်ညာကတိ ပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤအစီရင်ခံစာရေးသားချိန်၌ သံဃာများသည် စေတီတည်လျက်ရှိရာ ပြီးဆုံးလုရိုနေပါပြီ။ "ဒါက ကျွန်တော်တို့ ရွာပါ။ ကြိုက်တာလုပ်နိုင်တယ်။ လက်ဝါးကပ်တိုင်ထူမှာပဲ။ . . . အခုတော့ ရွာသားတွေက အတိုက်အခံ လုပ်ဖို့နဲ့ ခရစ်ယာန်အလုပ်တွေလုပ်ဖို့ တုံ့ဆိုင်းနေကြတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာက နိုင်ငံတော်ဘာသာဖြစ်နေတော့ အရှုံးပေး လိုက်တာပဲ ကောင်းတယ်လို့ တချို့ကပြောနေကြတယ်။" ဟု သင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးက ဆိုပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ချင်းပြည်နယ် ဟားခါးမြို့တွင်အသစ်စိုက်ထူထားသော လက်ဝါးကပ်တိုင်မှာ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ စိုက်ထူထား သည့်အတွက် ဖြိုဖျက်လိုက်ရန် တပ်မတော်ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်းဖြစ်ပြီး ထိုစဉ်ကချင်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်ဦးဟန်းဇိုင်မှ အမိန့် ပေးခဲ့ပါသည်။ "ဘုရားကျောင်းတစ်ခုမှ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘူး။ ပြီးတော့ လက်ဝါးကပ်တိုင်တွေလည်း ဖျက်ဆီးခံရတယ်ဆိုတော့ ဘယ်တော့မှ ခွင့်ပြုချက်ရမှာမဟုတ်ဘူးဆိုတာသိတယ်။" ဟု လက်ဝါးကပ်တိုင်စိုက်ထူရာတွင်ပါဝင်သည့် ရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦး မှ ရှင်းပြပါသည်။ ၎င်းချင်းရပ်မိရပ်ဖမှ လက်ဝါးကပ်တိုင်စိုက်ထူရာနေရာတွင် ထင်းရှူးပင်များရှင်းလိုက်ရန်စီစဉ်ပြီးနောက် လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို မြို့မှမြင်နိုင်သည့်အခါတွင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟန်းဇိုင်မှ လက်ဝါးကပ်တိုင်ကြီးကို သတိထားမိလိုက်ပါသည်။ သစ်တောအက်ဥပဒေဖြင့် ၎င်းရပ်မိရပ်ဖအားအရေးယူရန် ဝန်ကြီးချုပ်ဟန်းဇိုင်ကိုယ်တိုင် အမိန့်ပေးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းရပ်မိရပ်ဖသည် တရားရုံး ၁၄ ကြိမ်တက်ရောက်ခဲ့ပြီး အပြစ်ထင်ရှားတွေ့ရှိခဲ့ကာ ဒဏ်ငွေပေးဆောင်ခြင်းမရှိပါက ထောင်ဒဏ်သုံးလကျခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း အမိန့်ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

လက်ဝါးကပ်တိုင်ဖြိုဖျက်ရန်အမိန့်ကြောင့် ပြည်သူများအုတ်အော်သောင်းနှင်းကန့်ကွက်ခဲ့ပြီး ဟားခါးမြို့တွင် ပြည်သူ အများအပြား ဆန္ဒပြပွဲများပြုလုပ်ရန် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဟားခါး ခရစ်ယာန်သင်းအုပ်များ မိဿဟာရ အဖွဲ့ (HCMF) ခေါင်းဆောင်များသည်လည်း ၎င်းပြဿနာကို ထိုစဉ်သမ္မတဖြစ်သူ ဦးသိန်းစိန်မှ လာရောက်လည်ပတ်သည့်

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင်လည်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ပြည်သူများမှ အကြီးအကျယ်ဖိအားပေးပြီးနောက် ဝန်ကြီးဦးဟန်းဝင်းမှ HCMF အား လက်ဝါးကပ်တိုင်အနီးတဝိုက် မြေသုံးဧကပိုင်ခွင့် လျှောက်ထားနိုင်ကြောင်း ပြောဆို ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတောင်တန်းတွင်ပင် ပိုမြင့်သောထိပ်၌ အရွယ်အစားတူမြေကို ဗုဒ္ဓဘာသာအတွက် ပေးရမည်ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ မြို့အရှေ့ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်ပံ့ပိုးမှုဖြင့် စေတီငါးဆူတည်ပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ချင်းခရစ်ယာန်အသိုင်းအဝိုင်းမှ အပြင်းအထန်ကန့်ကွက်ခဲ့ပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် လက်ဝါးကပ်တိုင်ဆက်လက်ရိုနေသေးပြီး စေတီမတည်ရသေးသော်လည်း ဤသည်မှာ ကြီးမားသော မူဝါဒ သို့မဟုတ် အလေ့အထပြောင်းလဲမှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ အများပြည်သူ၏ကြီးမားသောဖိအားကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ လက်ဝါး ကပ်တိုင် အနီးတဝိုက်ရှိမြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို လွန်ခဲ့သည့်တစ်နှစ်ကျော်တွင် လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း HCMF မှ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့် မရသေးပါ။

ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း မတူပီမြို့တွင် ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းများပေါင်းစပ်ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်သည် တပ်မတော်မှ ဖျက်ဆီးခဲ့သော လက်ဝါးကပ်တိုင်တစ်ခုကို တောင်ထိပ်တွင် အသစ်ပြန်စိုက်ထူခွင့်ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း တုံ့ပြန်ချက်မရရှိခဲ့ပါ။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဒေသခံများက အနီးအနားရှိရေတံခွန်တွင် စိုက်ထူ ထားသော လက်ဝါးကပ်တိုင်ကို တပ်မတော်မှဖျက်ဆီးခဲ့သည့်အတွက် အသစ်စိုက်ထူခဲ့ပါသည်။ ယခင် အတွေ့အကြုံများ ကြောင့် ၎င်းတို့ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက် မတောင်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ အဓမ္မကူးပြောင်းစေခြင်း

နတလကျောင်းများသည် နအဖအစိုးရ၏နောက်အဓမ္မအနှစ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ၎င်းကျောင်းများကို ခရစ်ယာန်များအား အဓမ္မ ပြောင်းလဲစေရန် တပ်မတော်မှဆက်လက်အသုံးပြုနေပါသည်။ တပ်မတော်မှကိုင်တွယ်ထားသည့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီး ဌာန၏ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကိန်းဂဏန်းများအရ နိုင်ငံတစ်ဝန်း နတလကျောင်း ၃၃ ကျောင်းရှိပြီး ထက်ဝက်ကျော်မှာ ဆင်းရဲသော ချင်းများ (ကိုးကျောင်း)၊ ကချင်များ (လေးကျောင်း)နှင့် နာဂများ (လေးကျောင်း) ရှိရာ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ဖြစ်ပါသည်။¹⁰ အစိုးရမှအသုံးပြုသော ကုလသမဂ္ဂကိန်းဂဏန်းများအရ ချင်းပြည်နယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဆင်းရဲဆုံး ဒေသဖြစ်ပြီး ၇၃ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဆင်းရဲမှုအတွက်သတ်မှတ်ထားသည့်စံနှုန်းအောက်တွင် ရှိနေပါသည်။

နတလကျောင်းစနစ်မှာ အဓိကပြဿနာလေးရပ်အပေါ် အမြတ်ထုတ်နေပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ အထူးသဖြင့် ချင်းနှင့်နာဂ ဒေသများနှင့် ကချင်ဒေသတို့တွင် ကမ်းကုန်စွာဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ ပညာရေးပံ့ပိုးမှုကင်းမဲ့ခြင်း၊ ပညာရေးလိုအပ်ချက်၊ လိုလားချက်နှင့် သာမန်အားဖြင့် ခရစ်ယာန်များသည် အဆင့်နိမ့်အစိုးရရာထူးများတွင် ကန့်သတ်ထားပြီး ရာထူးတက်ရေး တွင် အတားအဆီးများနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု အလေ့အထတို့ဖြစ်ပါသည်။

ယနေ့ ဝေးလံသည့်ဒေသများဖြစ်သည့် ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် အထူးသဖြင့် နာဂ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသရှိ နာဂလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းတို့မှာ သီးခြားဖြစ်နေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဝေးလံသည့်ဒေသများ တွင် နိုင်ငံတော်ပင်မရေစီးကြောင်းပညာရေးစနစ်အတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှု နှစ်ရှည်နည်းပါးခြင်း၊ ဆရာဆရာမနည်းပါးခြင်း တို့ကြောင့် နှစ်စဉ်ကြေးများ၊ ကျောင်းပစ္စည်းများနှင့် ဆရာဆရာမများအတွက် ဝင်ငွေပံ့ပိုးမှုတို့အတွက် မိသားစုများမှ ပေးရပါသည်။ ဝေးလံသည့်ဒေသများတွင် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများ လုံလောက်စွာမရှိသောကြောင့် မိဘများမှာ ၎င်းတို့ကလေးများကို မူလတန်းလွန် ပညာသင်ကြားစေလိုပါက မြို့ပေါ်ကျောင်းများတွင် ကျောင်းထားနိုင်ရန် နည်းလမ်းရှာရပါမည်။ ဆင်းရဲလွန်းလှသည့် ခရစ်ယာန်မိသားစုများမှာ ပညာသင်စရိတ် မတတ်နိုင်ကြပါ။

ဝေးလံသည့်ကျေးလက်ဒေသများရှိဆင်းရဲလွန်းသည့်ကလေးများ မူလတန်းလွန်ကျောင်းနေနိုင်ရန် နည်းတစ်နည်းမှာ နတလ စနစ်အတွင်းတွင်ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းနေစဉ် ခရစ်ယာန်ဘာသာမကိုးကွယ်ရန် တားဆီးထားပြီး တရားဝင်

မဟုတ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းရန် လိုအပ်နေပါသည်။ တိုင်းရင်းသားနယ်စပ်ဒေသများ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ ဖွင့်လှစ်ထားသော ဤကျောင်းများမှာ မိဘမဲ့များ၊ မိဘတစ်ပါးတည်းသာရှိသော ကလေးများနှင့် ဆင်းရဲသူမိသားစုများအတွက် နိုင်ငံတော်ပညာရေးစနစ်အတွင်း ပဉ္စမတန်းမှ ဒဿမတန်းပြီးသည့်အထိ နေရာထိုင်ခင်းနှင့် ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးပေးပြီး ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစားကျောင်းများအဖြစ် အထင်အရှားဖွင့်လှစ်ထားပါသည်။

နတလစနစ်အတွင်းရှိ ခရစ်ယာန်ကျောင်းသူကျောင်းသားများ ဘုရားကျောင်းနှင့်ခရစ်ယာန်ဝတ်ပြုပွဲများ မတက်နိုင်ရန် အာဏာပိုင်များမှတားဆီးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအပြင် ကလေးများသည် နတလကျောင်းများကို သာမန်ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ကျောင်းများမှကွဲပြားသော အထူးမသင်မနေရသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို လိုက်နာရပါသည်။ မနက်တိုင်းနှင့်ညနေတိုင်း ကလေးများသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝတ်ပြုပုံလေ့ကျင့်ရပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို စနေနေ့တွင် သင်ကြားပြီး တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ကလေးများကို ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် သင်ကြားပါသည်။ ထိုသို့သင်ကြားရာတွင် အဓိကအားဖြင့် တပ်မတော်အတွက်ဝါဒဖြန့်ခြင်း၊ အမျိုးသားစိတ်ဓာတ်သီချင်းများ သီဆိုခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။ နှစ်တိုင်း ရှင်ပြု နားသ မင်္ဂလာတို့ကိုလည်း လုပ်ရပါသည်။

ဆွေးနွေးသူနာဂများ၏ပြောဆိုချက်အရ ကလေးများကျောင်းဝင်ခွင့်ရရန် အဓိကအားဖြင့် ကျောင်းသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအပေါ် အခြေခံထားသည့် ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲဖြေရပါသည်။ သို့ရာတွင် “ဘုန်းကြီးကို ဘယ်လိုရှိခိုးလဲ။” “သင်္ကန်းဝတ်ချင်သလား။” စသဖြင့် နှုတ်ဖြေမေးခွန်းများမေးပါသည်။ ကျောင်းတက်နိုင်ရေးအတွက် ၎င်းတို့မှာ ဟုတ်ကဲ့ဟုဖြေကြပါသည်။ ကျောင်း အပ်ချိန်တွင် ကလေးများကို မဖြစ်မနေ ရှင်ပြုနားသရန် မလိုကြောင်းပြောပါသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်ကျသည့်အခါ ကလေးများမှာ ရှင်မပြုပါကကျောင်းထုတ်ခံရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်ပြုခဲ့ရပါသည်။ ကျောင်းတက်နေသည့်ကလေးများမှာ မိဘများနှင့်အဆက်ဖြတ်ခံရပြီး တစ်နှစ်လျှင်တစ်ရက်နှစ်ရက်သာ အိမ်ပြန်ခွင့်ရကြောင်း စိုးရိမ်ဖွယ်ရာသိရှိရပါသည်။

နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာသင်ကျောင်းများ၊ နည်းပညာကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်များကို လည်း ဖွင့်ထားပါသည်။ နတလကျောင်းဆင်းများမှာ-ကျောင်းနေချိန်တွင် အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား၌ ၎င်းတို့၏ ဘာသာပြောင်းခြင်းအပါအဝင် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့တရားဝင်ကူးပြောင်းပါက-များသောအားဖြင့် အဆင့်မြင့် အစိုးရ ရာထူးများ မလွဲမသွေရပါသည်။ ကိစ္စတစ်ရပ်တွင် တက္ကသိုလ်အဆင့်နတလကျောင်းမှ အောင်မြင်သူတစ်ဦးကို ချင်းပြည်နယ် ဟားခါးမြို့အစိုးရဌာနတစ်ခု၌ လက်ထောက်အရာရှိအဖြစ်တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ခဲ့ပါသည်။ ချင်းခရစ်ယာန် အမျိုးသမီးတစ်ဦးမှာ ၂၅ နှစ်ကျော်အလုပ်လုပ်ပြီးမှ ၎င်းနှင့်အဆင့်တူ ရာထူးရရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းနတလကျောင်းမှ အောင်မြင် ခဲ့သူမှာ လစာပြည့်ဖြင့် နတလအစီအစဉ်အရ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက်အခွင့်ထူးခံထောက်ခံချက်ကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့သောပြဿနာများကြောင့် နတလကျောင်းများ၏ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် စိုးရိမ်မှုများပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ “ဒါက အရမ်းထူးဆန်းပေမယ့် မဟာဗျူဟာကျတယ်။ ဒီကျောင်းတွေက စစ်တပ်ကလုံးဝချုပ်ကိုင်ထားတဲ့ နယ်စပ်ရေးရာ ဝန်ကြီး ဌာနအောက်မှာရှိနေတယ်။ ပညာရေးဆိုရင် ဒီကျောင်းတွေက ဘာလို့ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်မှာ မရှိတာလဲ။ နတလ ကျောင်းဆင်းအားလုံး အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲရေးဌာနကို ကိုင်မယ့်လူတွေ။ ဒါက ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန အောက်မှာရှိလို့ စစ်တပ်ကလုံးဝကိုင်ထားတယ်။” ဟု နာဂအရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ ရှင်းပြပါသည်။

နတလကျောင်းများတွင် ခရစ်ယာန်များကို ဗုဒ္ဓဘာသာအဖြစ်ပြောင်းလဲရန်လျှို့ဝှက်အစီအစဉ်ရှိကြောင်း ကြားသိရပါသည်။ နာဂဒေသတွင် တပ်မတော်မှရက်စက်စွာဘာသာကူးပြောင်းမှုများ အဓမ္မစတင်ပြီးနောက် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနသည် ခမ်းတီးမြို့တွင် ပထမဆုံးနတလကျောင်းဖွင့်ခဲ့ပါသည်။ နာဂကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသတွင် နန်းယွန်းရှိကျောင်းကို မကြာ သေးမီ ၂၀၁၄ ခုနှစ်က နောက်ဆုံးဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကျောင်း၏လက်ရှိကျောင်းသူကျောင်းသားများ၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ခရစ်ယာန်များဖြစ်ကြပါသည်။ နာဂခရစ်ယာန်အဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးမှ ၎င်းကျောင်းများအား “လူတွေကို

ဗုဒ္ဓဘာသာပြောင်းဖို့ [တပ်မတော်ရဲ့] မဟာဗျူဟာတစ်ခုပါ။ ကလေးတွေကဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်သွားပြီး နောက်မှာ အစိုးရ ရာထူးတွေရသွားတယ်။ ဒါက စနစ်တကျလုပ်ထားတာဆိုတော့ ဖော်ထုတ်ရမယ်။” ဟုဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ဆွေးနွေးသူကချင်လူမျိုးများကလည်း ကချင်ဒေသရှိနတ်တလကျောင်းများအကြောင်း စိုးရိမ်ချက်များပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ချင်း ခရစ်ယာန်ခေါင်းဆောင်များနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များက နတ်တလအစီအစဉ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွန်အမင်းမြှင့်တင်ရေးအတွက် ဆိုးရွားစွာဆင်းရဲမှုအပေါ် အခွင့်အရေးယူကာ နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာကိုအသုံးပြုနေသည့် နည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာဆန့်ကျင်ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ နအဖအစိုးရလက်အောက် ချင်းပြည်နယ်ဝန်ကြီး အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ “နိုင်ငံတော်အထောက်အပံ့နဲ့ဗုဒ္ဓဘာသာမြှင့်တင်နေတာကို ရပ်စေချင်တယ်။ ရှင်းရှင်းလေးပဲ။ သာသနာရေး[နဲ့ယဉ်ကျေးမှု]ဝန်ကြီးဌာနက နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနကလည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေဆောက်ပြီး စေတီ တွေတည်ဖို့ အထောက်အပံ့တွေပေးတယ်။ နယ်စပ်ရေးရာအောက်မှာ နတ်တလကျောင်းတွေထားတယ်။ ပါးစပ်ကတော့ ခရစ်ယာန်တွေကို လက်ခံတယ်လို့ပြောပေမယ့် လက်တွေ့မှာတော့ ကျောင်းတွေမှာကျောင်းသားတွေက ဗုဒ္ဓဘာသာ ရိုးရာတွေကို လိုက်နာရတယ်။ ဒီမှာက မြန်မာနိုင်ငံလူအများစုကဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်လို့ စစ်တပ်ကသူတို့ဆီက မျက်နှာသာ လိုချင်နေတယ်။ ဒီမိုကရေစီအစိုးရလက်အောက်မှာတောင် နတ်တလအစီအစဉ်ရှိနေသေးတယ်။” ဟုပြောပါသည်။

နိဂုံး

လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ကို လွန်ကဲစွာ ချိုးဖောက်မှုများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိခရစ်ယာန် အသိုင်းအဝိုင်းများသည် နက်ရှိုင်းသောနာကျည်းမှုများနှင့် ဒုက္ခများဆက်လက်ခံစားရပါသည်။

“ကျွန်တော်တို့စိတ်ထဲမှာနာကျည်းနေတုန်းပဲ။ ခံစားချက်သိပ်ပြင်းနေတယ်။” ဟု ချင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ ပြောပါသည်။

“သင်းအုပ်ဆရာတွေနဲ့အသင်းသားတွေက အတိတ်ကဒုက္ခနဲ့ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ ခရစ်ယာန်ပွဲလေးတစ်ခုတောင်မှ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းလွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်ဖို့ကြောက်နေတုန်းပဲ။ အာဏာပိုင်တွေကိုကြောက်နေတယ်။” ဟု စစ်တပ်၏ ရက်စက်စွာ အဓမ္မဘာသာကျူးပြောင်းရေးစည်းရုံးပွဲအကြောင်းဆွေးနွေးသည့် အဆင့်မြင့်ချင်းခေါင်းဆောင်မှ ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။

ငါးနှစ်ကျော်ကြာ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများအသစ်တစ်ဖန်ပေါ်ပေါက်ပြီးနောက် အလွန်အမင်းစိတ်ပျက်မိကြောင်း ကချင် လူမျိုးများမှ ပြောဆိုခဲ့သည်မှာ နားလည်နိုင်စရာဖြစ်ပါသည်။ ဖြစ်ပေါ်နေသောပဋိပက္ခအပေါ် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှ တုံ့ပြန်မှုကင်းမဲ့သည်ဟု မြင်ရသည့်အတွက် အလွန်အမင်းစိတ်ပျက်နေကြပါသည်။ ကချင်လူမျိုးများကို ဂရုမစိုက်ဘဲ မေ့နေကြသည်ဟု အများစုကမြင်ပါသည်။ ကျန်သောသူများကမူ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်မှာ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ဆုံးရှုံး နေသူများနှင့် စကားမပြောရသေးသည့်အတွက် စိတ်ပျက်ကြောင်းပြောဆိုပါသည်။ သူမအနေဖြင့် တိတ်ဆိတ်နေခြင်းကို ကချင်အများအပြားက ခါးသီးစွာစိတ်ပျက်နေမိပါသည်။

မြန်မာအစိုးရအဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်များ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နိုင်ငံတော်ဘာသာအဖြစ် တရားဝင်မဟုတ်ဘဲမြှင့်တင်နေရာမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့်မူဝါဒများနှင့်အလေ့အထများသည် ခရစ်ယာန်များ၊ အခြားဘာသာရေးလူနည်းစုများ၊ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများ၏ရပိုင်ခွင့်များချိုးဖောက်ကြောင်း လူသိရှင်ကြားအသိအမှတ်ပြု၍ ကုစားပေးရန်လိုပါသည်။ NLD ဦးဆောင် သည့်အစိုးရသည် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးစည်းမျဉ်းများဘက်မှ ပြတ်ပြတ်သားသား ရပ်တည် ရပါမည်။ အဆင့်မြင့်နာဂခရစ်ယာန်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ ပြောဆိုချက်အရ “လူတိုင်း လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် ရှိတယ်။ ဘုရားကျောင်းတွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်ဆောက်နိုင်တယ်။ တခြားဘာသာတရားတော်တွေ ဟောနိုင်တယ်။ သင်နိုင်တယ်လို့ အစိုးရကတရားဝင်ကြေညာရင် . . . ဒီလိုလွတ်လပ်ခွင့်တွေရရင် ရှေ့ ဆက်လုပ်ဖို့အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်မယ်။” “အထူးမျက်နှာသာပေးဖို့ မလိုပါဘူး။ ဥပဒေအရ တန်းတူဆက်ဆံဖို့ပဲ။ အထူးအခွင့်အရေး တောင်းနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အခြေခံရပိုင်ခွင့်တွေပဲ။” ဟု ချင်းသင်းအုပ်ဆရာတစ်ဦးမှ အလေးအနက်ပြောပါသည်။

NLD အစိုးရ၏ ဘာသာများအကြားအကြမ်းဖက်မှုကာကွယ်လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့သစ်မှာ ဘာသာရေး လူနည်းစုများအပေါ် -အထူးသဖြင့် မဘာသာနှင့်အခြားအစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးအင်အားစုများမှ- အကြမ်းဖက်ရန် လှုံ့ဆော်မှုများအတွက် ခိုင်မာသည့်ရပ်တည်ချက်တစ်ရပ် ရရှိပါမည်။

အစိုးရကဏ္ဍများတွင် ခရစ်ယာန်များနှင့်အခြားဘာသာရေးလူနည်းစုများ ရာထူးတိုးမြှင့်ရေးအတွက် ခရစ်ယာန်များအပေါ် ကျင့်သုံးနေသည့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုလည်း ဖြေရှင်းရပါမည်။ ၎င်းအပြင် စစ်မှန်သောတိုးတက်မှုများအတွက် နာဂါ ချင်းနှင့် ကချင်ဒေသများတွင် ကျေးလက်ဒေသများသီးခြားရှိမနေစေရန် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်ရန်နှင့် ပညာရေးတွင် သိသာထင်ရှားစွာရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ ပိုမိုကောင်းမွန်ရန်ပြုလုပ်ပါက ခရစ်ယာန်နာဂါ ချင်းနှင့် ကချင်ကလေးလူငယ်များ မူလတန်းလွန် ပညာသင်ကြားနိုင်ရေး သို့မဟုတ် လက်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အတွက်သာ လျာထားသည့်အလုပ်အကိုင်များရရှိရေးအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ အဓမ္မကူးပြောင်းစေခြင်း မခံရတော့ပါ။

ဤပြဿနာအားလုံးမှာ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ NLD အစိုးရမှရင်ဆိုင်နေရသည့် တပ်မတော်အား အရပ်ဖက်ထိန်းချုပ်မှု အောက်ယူဆောင်လာရေး အဓိကအခက်အခဲမှ ခွဲထုတ်၍မရအောင် ချိတ်ဆက်နေပါသည်။

ဥပဒေ၊ မူဝါဒနှင့် အလေ့အကျင့်များတွင် လူတိုင်းအတွက် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိစေရန် ကြီးမားသော ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသား ရင်ကြားစေရေး ကြိုးပမ်းချက်များ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်ရပါမည်။ ချင်း၊ ကချင်နှင့်နာဂါခရစ်ယာန်ခေါင်းဆောင်များနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စား လှယ်အားလုံးသည် နိုင်ငံရေးသို့ တက်လှမ်းနိုင်ရေးအတွက် ဘာသာရေးအမှန်တကယ်လွှမ်းမိုးမှုမရှိသောနိုင်ငံဖြစ်ရေးနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ပိုမိုရရှိရေးတို့ကို အဓိကဖြေရှင်းချက်အဖြစ်မြင်ကြပြီး ၎င်းတို့၏ပြောဆိုချက်များကို ကြားရန် လိုပါသည်။

မြန်မာအစိုးရအဆင့်မြင့်ခေါင်းဆောင်များနှင့် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုပြဿနာများအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးကြိုးပမ်းချက်များတွင် ၎င်းတို့၏အရေးပါပုံကို အလေးထားခြင်းဖြင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသည် အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်မှ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် တိုးမြှင့်ကာကွယ်ရန် အရပ် ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ကြိုးပမ်းမှုများကိုလည်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှပံ့ပိုးပြီး မဘာသာကဲ့သို့အုပ်စုများနှင့် လူထု ဆူပူအုံကြွစေရန် လှုံ့ဆော်သောမူဝါဒများကိုအားပေးသည့် အခြားသူများ၏အမုန်းတရားလွှမ်းမိုးမှုကို တိုက်ဖျက်သည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဘာသာအမျိုးမျိုးအကြား အဓိပ္ပါယ်ရှိသည့်ဆွေးနွေးပွဲများကို အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်ပါသည်။ အခြေခံအဆင့်လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ဝန်ကြီးအဆင့်အထိအဆင့်တိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်အကြောင်း သင်တန်းပေးရန်လိုအပ်ချက်ကို ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများက အလေးထားပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အခြေခံလူတန်းစားအဆင့်တွင် ဘာသာအမျိုးမျိုးအကြားဆွေးနွေးပွဲများ ပိုတိုးမြှင့်ပံ့ပိုးပေးခြင်းကိုလည်းအနံ့အပြားကြိုဆိုကြပါမည်။ သို့ရာတွင် ဘာသာ အမျိုးမျိုးအကြားဆွေးနွေးပွဲကို နိုင်ငံတကာအဆင့်အတန်းများအပေါ် အခြေခံထားပြီး လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးစီ၏ယုံကြည်ကိုးကွယ်ရာကို ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ဟူသည့် ရှင်းလင်းစွာနားလည်မှုအပေါ်တွင် အခြေခံထားကာ သီးခြားဘာသာတစ်ခု၏တန်ဖိုးများ သို့မဟုတ် အများစု၏ရပိုင်ခွင့်များကို ကာကွယ်ခြင်းဟူသည့် မြင်ရလေ့ရှိသည့် လွှဲမှားစွာနားလည်မှုများ အပေါ်တွင် အခြေမခံရပါ။

စာရေးသူ၏အကြံပြုချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသို့ -

- လူတိုင်းလွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိရေးနှင့် လူနည်းစုရပိုင်ခွင့်များကိုကာကွယ်ခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသားရင်ကြားစေရေးကြိုးပမ်းမှု၏အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်စေရေးနှင့် ၎င်းကြိုးပမ်းချက်များတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူအားလုံး ပါဝင်ရန်။

- တိုင်းရင်းသားနှင့်ဘာသာရေးလူနည်းစုအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုနှင့်လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ အဆုံးသတ်ရန် အထူးသဖြင့်တပ်မတော်၊ မဘာသာနှင့်အခြားစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ပြင်းပြသည့် အင်အားစုအဖွဲ့ဝင် များကဲ့သို့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်သူများ သို့မဟုတ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုလှုံ့ဆော်သူများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့်အရေးယူခြင်းများအပါအဝင် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုနိုင်သော ခြေလှမ်းများဆောင်ရွက်ရန်။
- တပ်မတော်အားအရပ်သားထိန်းချုပ်မှုအောက်ပြောင်းလဲခြင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတို့ တွင် ထိုးစစ်ဆင်ခြင်းများကို ချက်ချင်းရပ်တန့်ရန်အမိန့်ပေးခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော ဒေသ အားလုံးသို့ လူသားချင်းစာနာမှုဆောင်ရွက်နေသူများကို အတားအဆီးမဲ့အပြည့်အဝ သွားရောက်နိုင်ခွင့်ပေးရန်။
- ဘာသာအားလုံးကို တန်းတူဆက်ဆံရေးနှင့် ဥပဒေ၊ မူဝါဒနှင့်ကျင့်သုံးမှုအားလုံးတွင် လွတ်လပ်စွာယှဉ်ပြိုင် ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိရေးနှင့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးအဆင့်အတန်းများနှင့်အညီ ရှိစေရေးအတွက် သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနအပေါ် ကြီးမားသည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန်။
- ဝတ်ပြုရာနှင့်ဘာသာရေးဆိုင်ရာအခြားနေရာများအတွက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ အဆောက်အဦ ဆောက်လုပ်နိုင်မှု တို့အတွက် ရိုးရှင်းပြေပျစ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ရန်နှင့် ဘာသာအားလုံးအတွက်သက်ရောက်မှုရှိစေရန်။
- အစိုးရကဏ္ဍအားလုံးအတွင်း အလုပ်ခန့်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အလေ့အထများ ပြုပြင်ရန် မျှော်မှန်းချက်ဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြုနိုင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ စတင်ကာ အလေ့အကျင့်တရပ်အဖြစ်ပြုလုပ်နေသည့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်။
- နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ နတလကျောင်းအစီအစဉ်ကိုဖျက်သိမ်းကာ ကျောင်းအဆောက်အဦများကို ပညာရေးဌာနအောက်ရှိ ကျောင်းများအဖြစ်အသုံးပြုရန်။
- နာဂ၊ ချင်းနှင့် ကချင်ဒေသများရှိ အခြေခံအဆောက်အဦနှင့် ပညာရေးတို့တွင် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာသိသိသာသာ တိုးမြှင့်ကာ လမ်းပန်းချိတ်ဆက်ရေး၊ ဝေလံသည့်ဒေသများတွင် အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းများ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ၎င်းဒေသများတွင် ဆရာဆရာမများသင်တန်းပေးရေးအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန်။
- သက်ဆိုင်သူအားလုံးပါဝင်ကာ စစ်မှန်သည့်ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတည်ထောင်ရေးနှင့် တပ်မတော်အား အရပ်ဖက်ထိန်းချုပ်မှုအောက် ခေါ်ဆောင်လာရေးအမြင်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် နိုင်ငံတကာနည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အကြံပေးဆွေးနွေးမှုအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှု ရယူရန်။
- လွတ်လပ်စွာယှဉ်ပြိုင်ကိုးကွယ်ခွင့်ဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂအထူးကိုယ်စားလှယ်ကို နိုင်ငံသို့အလည်အပတ်ဖိတ်ကြား၍ အထူးသဖြင့် အွန်လိုင်းမှအမုန်းတရားဟောမှုများနှင့်အကြမ်းဖက်မှုလှုံ့ဆော်မှုများကို ကိုင်တွယ်ရန် နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှု ရယူခြင်းနှင့်
- အများပြည်သူနှင့်နိုင်ငံရေးရပိုင်ခွင့်များဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်စာချုပ်နှင့် လူမျိုးရေးခွဲခြားမှုအဆုံးသတ်ရေး နိုင်ငံတကာပဋိညာဉ်စာချုပ်တို့အပါအဝင် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးစာရွက်စာတမ်းများကို အတည်ပြုလက်မှတ် ရေးထိုးရန်နှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေကိုနိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးအဆင့်အတန်းများနှင့် ကိုက်ညီရေးအတွက် သုံးသပ်ရန်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရသို့ -

- မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှအောက်ပါ စံချိန်များကိုမမီမချင်း မြန်မာနိုင်ငံအား အထူးစိုးရိမ်စရာနိုင်ငံအဖြစ် ဆက်လက် သတ်မှတ်ရန် -
  - ပြစ်ဒဏ်မခံရဘဲလုပ်ဆောင်နေမှုများအဆုံးသတ်ရေးအတွက် အထူးသဖြင့် တပ်မတော်နှင့်မဘာသာအဖွဲ့ဝင်များ၊ အခြားအစွန်းရောက်အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ပြင်းပြသူအင်အားစုများ၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်သူများ၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုနှင့်အကြမ်းဖက်မှုလှုံ့ဆော်သူများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးအရေးယူခြင်းအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးလူနည်းစုများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတို့ အဆုံးသတ်ရေးအတွက် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြနိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များပြုလုပ်ရန်။
  - ဘာသာအားလုံးကိုတန်းတူဆက်ဆံရန်နှင့် ဥပဒေ၊ မူဝါဒ၊ အလေ့အကျင့်တို့တွင် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ခွင့်ကို အာမခံရေး၊ နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးအဆင့်အတန်းတို့နှင့်ကိုက်ညီရေးအတွက် သာသနာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနအား ထိရောက်သည့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ရန်။
  - ဝတ်ပြုရန်နှင့်ဘာသာရေးဆိုင်ရာအခြားနေရာများအတွက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်အဆောက်အဦဆောက်လုပ် နိုင်မှုအတွက် ရိုးရှင်းပြေပျစ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်များချမှတ်ရန်နှင့် ၎င်းလုပ်ငန်းစဉ်အားလုံး ဘာသာအားလုံး အတွက် တန်းတူသက်ရောက်မှုရှိစေရေး။
  - အစိုးရကဏ္ဍအားလုံးတွင်အလုပ်ခန့်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်အလေ့အထများကို ပြုပြင်ရန် မျှော်မှန်းချက်ဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုဆန့်ကျင်ရေးအတွက် လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ပြနိုင်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ စတင်ပြီး အလေ့အကျင့်တရပ်အဖြစ်ပြုလုပ်နေသည့်ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်။
- အားလုံးလွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ရှိရေးနှင့် လူနည်းစုပိုင်ခွင့်များကာကွယ်ထားခြင်းတို့မှာ ဆောင်ရွက် နေသည့်ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေးကြိုးပမ်းချက်များ၏အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်စေရေးနှင့် ကြိုးပမ်းချက် များတွင် နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူ အားလုံးပါဝင်ရေးအတွက် မြန်မာအစိုးရအားတိုက်တွန်းရန်။
- လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်အပေါ် နားလည်မှုမြှင့်တင်ရေးအတွက် အခြေခံလူတန်းစားအဆင့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ကြိုးပမ်းချက်များကိုပံ့ပိုးရန် ရန်ကုန်အမေရိကန်သံရုံး၏စီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ခွင့်ရန်ပုံငွေ ဖန်တီးရန်။
- ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုရရန်အတွက် လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်သည် ဘာသာများအကြား ဆွေးနွေးမှုများ၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းနားလည်မှုနှင့် အားပေးမှုရှိစေပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာသာများအကြား ဆွေးနွေးမှုကြိုးပမ်းချက်များကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးရန်နှင့်
- မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိ ပြည်တွင်းအိုးအိမ်ပျောက်ဆုံးသူများအတွက် ငွေကြေးပိုမိုပံ့ပိုးပေးပြီး လူသားချင်းစာနာမှု ဆောင်ရွက်သူများကို ပဋိပက္ခဒေသအားလုံးသို့ အတားအဆီးမရှိသွားရောက်နိုင်စေရန် မြန်မာအာဏာပိုင်များအား ဖိအားပေးခြင်း။

အဆုံးရှုံးမှုတစ်ခုများ

¹ ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနဝက်ဆိုက်ကြည့်ရန် - http://www.mora.gov.mm/mora_ministry1.aspx ၂၀၁၆ ခုနှစ်ဇွန်လ ၂၂ ရက်တွင် ကြည့်ခဲ့သည်။

² ၎င်းတို့မှာ ချင်းပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဆလင်းလျှန်လူအိုင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါ်နန်းခင်ထွေးမြင့်၊ ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာ ခက်အောင်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဦးမန်းဂျော်နီနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာလဲ့လဲ့မော်တို့ဖြစ်ပါသည်။

³ ကြည့်ရန် - *Aung Ko: A 'traitor' to his party, but loyal to his country*, ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံ ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၃ ရက်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၂ ရက်တွင် ကြည့်ခဲ့သည် - <http://www.dvb.no/news/aung-ko-a-traitor-to-his-party-but-loyal-to-his-country/61272>.

⁴ ကြည့်ရန် - *NLD Religious Affairs Minister: Muslims Are Not Full Citizens* ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ၄ ရက်၊ the Irrawaddy, ၂၀၁၆ ခုနှစ်ဇွန်လ ၂၂ ရက်တွင် ကြည့်ခဲ့သည် - <http://www.irrawaddy.com/burma/nld-religious-affairs-minister-muslims-are-not-full-citizens.html>.

⁵ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အဖြစ်အပျက်တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ယုံကြည်စိတ်ချရသောပြောဆိုချက်များအရ ၎င်းအရပ်တွင်ကင်းလှည့်နေစဉ် တပ်မတော် တပ်သားများသည် ချင်းအရပ်သားများ၏ဆန္ဒကိုဆန့်ကျင်၍ ၎င်းတို့၏အိမ်များတွင် သိမ်းပိုက်နေထိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ရွာတွင် ရခိုင်တပ်မတော် (AA) နှင့် ဗမာ့တပ်မတော်တို့အကြား တိုက်ပွဲဖြစ်ခဲ့ပြီး ကလေးတစ်ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရခဲ့ပါသည်။ တပ်မတော်မှသိမ်းပိုက်နေထိုင်ခဲ့သော ချင်းအိမ်များကို AA စစ်သား များက လက်စားချေသည့်အနေဖြင့် မီးရှို့ခဲ့ပါသည်။ AA သည် တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် အခြားနှစ်ဦးသဘောတူ စာချုပ်များကို လက်မှတ်ထိုးထားခြင်းမရှိသော်လည်း ၎င်း၏ပြဋ္ဌာန်းချက်များမှာ တပ်မတော်နှင့်သက်ဆိုင်ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်အရ ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ တပ်မတော်ကျင့်ဝတ်တွင် သဘောတူညီချက်လက်မှတ်ထိုးထားသူများသည် ပိုင်ဆိုင်မှု၊ စားနပ်ရိက္ခာ၊ လုပ်အား၊ ဝန်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် အရပ်သားများထံမှ ငွေကြေးတောင်းဆိုမှုများ မပြုလုပ်ရန် တားမြစ်ထားပါသည်။

⁶ သဘောတူညီချက်များပါ စည်းကမ်းချက်များအရ တပ်မတော်သည် CNF မှသတ်မှတ်ထားသည့်အရပ်များအနီး စစ်တပ်လှုပ်ရှားမှုများမလုပ်မီ တစ်ပတ် အလိုတွင် CNF ကို အကြောင်းကြားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ယုံကြည်အားထားရသောအစီရင်ခံချက်များအရ မုံရွာအခြေစိုက် အနောက်မြောက်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်မှ ၎င်းပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ပုံမှန်လစ်လျူရှုကာ CNF ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင် တပ်များကင်းလှည့်ရန်အမိန့်ပေးသည့်အတွက် နှစ်ဖက်တင်းမာမှုများ ဖြစ်ပွားရပါသည်။

⁷ နာဂကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ်မြေအများစုမှာ တပ်မတော်အာဏာလွှမ်းမိုးသည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ အရပ်ဖက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန ဖြစ်သည့် အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲရေးဌာနမှ ချုပ်ကိုင်ထားပြီး တပ်မတော်နှင့်နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနမှာ အိန္ဒိယနယ်စပ် နာဂဒေသအနွဲ့အပြားတွင် အာဏာလွှမ်းမိုးနေပါသည်။

⁸ ကော်မတီများသည် နာဂထုံးတမ်းစဉ်လာဥပဒေအရ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ အငြင်းပွားမှုများဖြေရှင်းလျက် နာဂလူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်ပါသည်။ နဝတ/နအဖ ခေတ်မတိုင်မီ ၎င်းကော်မတီခေါင်းဆောင်ပိုင်းမှာ မျိုးနွယ်စုအကြီးအကဲစနစ်အရဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့တွင် ခေါင်းဆောင်များကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ ရွေးကောက်ပါသည်။

⁹ ကြည့်ရန် - လွတ်လပ်စွာယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အထူးကိုယ်စားလှယ်၊ *Rapporteur's Digest on Freedom of Religion or Belief* ၂၀၁၁ ခုနှစ်။

¹⁰ ကြည့်ရန် - နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီးဌာနဝက်ဆိုက် - <http://www.mba.gov.mm/english/?q=technical-schools-national-youths-border-areas-location>

**UNITED STATES COMMISSION ON
INTERNATIONAL RELIGIOUS FREEDOM**

732 North Capitol Street, N.W., Suite A714
Washington, D.C. 20401

www.uscirf.gov

Telephone: (202) 523-3240, Fax: (202) 523-5020
email: media@uscirf.gov